

Raport 2b - Raport dotyczący zaangażowania interesariuszy

Wsparcie w przygotowaniu Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji w Polsce

23 lutego 2021

Projekt został przeprowadzony ze wsparciem finansowym Unii Europejskiej poprzez Program Wsparcia Reform Strukturalnych oraz we współpracy z Dyrekcją Generalną ds. Wspierania Reform Strukturalnych Komisji Europejskiej

Spis treści

1	Wprowadzenie	5
2	Metodyka analizy	8
2.1	Podjęcie do analizy interesariuszy	9
2.2	Metody analizy	10
3	Identyfikacja interesariuszy	12
3.1	Identyfikacja interesariuszy	13
3.2	Podział interesariuszy na kategorie	14
4	Analiza interesariuszy	16
4.1	Charakterystyka interesariuszy	17
4.2	Listy interesariuszy	21
4.2.1	Województwo śląskie	22
4.2.2	Województwo dolnośląskie	26
4.2.3	Województwo wielkopolskie	27
4.3	Mapowanie	30
4.4	Studia przypadku zaangażowania interesariuszy Sprawiedliwej Transformacji	36
4.4.1	Horna Nitra, Słowacja	37
4.4.2	Dolina Jiu, Rumunia	38
4.4.3	Wnioski dla łotewskich regionów torfowych	39
4.4.4	Wyciągnięte wnioski i możliwość ich zastosowania	40
5	Strategia zaangażowania interesariuszy	42
5.1	Założenia do strategii zaangażowania interesariuszy	43
5.2	Okres przygotowywania TPST – plan zaangażowania interesariuszy	44
5.3	Okres wdrażania TPST – strategia zaangażowania interesariuszy	48
6	Załączniki	52
6.1	Załącznik 1 – Notatka z Warsztatu Strategicznego z Szerokim Komitetem Sterującym (12.02.2021)	53
6.2	Załącznik 2 – Lista interesariuszy do przeprowadzenia wywiadów lub zaproszenia na warsztaty	59

Użyte skróty

Skrót	Rozwinięcie
KE	Komisja Europejska
UE	Unia Europejska
IDI	Wywiad pogłębiony (In-depth interview)
FST	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
MST	Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji
MKiŚ	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
MRPiT	Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii
MFiPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MAP	Ministerstwo Aktywów Państwowych
OZE	Odnawialne źródła energii
TPST	Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji

1 Wprowadzenie

Produkt

Przedmiotem studium jest przeprowadzenie całościowej analizy interesariuszy Sprawiedliwej Transformacji w województwach wielkopolskim, śląskim i dolnośląskim, jak również stworzenie strategii ich zaangażowania w ten proces. Raport stanowi część Produktu 2 projektu **“Wsparcie w przygotowaniu Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji w Polsce”**.

Wprowadzenie

Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji został stworzony w celu zapewnienia wsparcia dla regionów szczególnie dotkniętych działaniami na rzecz wprowadzenia gospodarki neutralnej klimatycznie zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. Dotyczy to regionów zależnych od wydobycia paliw kopalnych, w tym węgla lub zmagających się z negatywnymi skutkami transformacji przeprowadzonej w przeszłości.

Schemat 1. Definicja Sprawiedliwej Transformacji

	<p>Sprawiedliwa Transformacja rozumiana jest jako oparty na wizji, łączący i umieszczony w ramach geograficznych zbiorów zasad, procesów i praktyk, które budują gospodarczą i polityczną siłę umożliwiającą przejście z gospodarki wydobywczej na gospodarkę regeneracyjną. Samo przejście musi być sprawiedliwe i oparte na równości; musi naprawiać krzywdy z przeszłości i tworzyć nowe stosunki władzy na przyszłość poprzez zadośćuczynienie. Jeśli proces transformacji nie jest sprawiedliwy, rezultaty też nigdy takie nie będą.</p>
---	--

Terytorialne Plany Sprawiedliwej Transformacji dla najbardziej dotkniętych regionów mają za zadanie zaplanowanie procesu transformacji i zapewnienie, że uda się osiągnąć ambitne cele neutralności klimatycznej. Należy zaznaczyć, że ich przeprowadzenie i osiągnięcie wyznaczonych celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych silnie zależy od bliskiej współpracy wielu interesariuszy.

Terytorialne Plany Sprawiedliwej Transformacji muszą być ponadto oparte na faktach i danych, aby odpowiadać na najbardziej istotne problemy, oraz muszą skupiać się na środkach ułatwiających zrównoważony długoterminowy rozwój regionów. Konieczne jest również uwzględnienie wniosków płynących zarówno z regionalnych, jak i ogólnopolskich doświadczeń, a także przykładów z innych państw – należy mieć świadomość, że niechęć niektórych interesariuszy ma swoje źródło w negatywnych lokalnych skutkach zamykania kopalń w przeszłości.

Cele raportu

Aby zapewnić sprawiedliwą transformację, konieczne jest upewnienie się, że nikt nie zostanie pozostawiony w tyle oraz dążenie do budowania współwłasności i wsparcia dla procesu przez ludność i interesariuszy. Można to osiągnąć poprzez współpracę wielostronną z korzyścią dla regionów i społeczności lokalnych.

Chociaż istnieje wiele możliwości w zakresie mechanizmów zarządzania i bezpośredniej własności TPST w Polsce, w każdym scenariuszu pomyślnie i kompleksowe zaangażowanie interesariuszy pozostaje kluczowym czynnikiem sukcesu przedsięwzięcia. To studium ma na celu zapewnienie takiego zaangażowania poprzez realizację celów przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 1. Cele raportu dotyczącego zaangażowania interesariuszy

Cele raportu			
Cel główny	Zapewnienie proaktywnego zaangażowania poszczególnych interesariuszy na poziomie narodowym, regionalnym i lokalnym w opracowanie i wdrożenie Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji, w celu osiągnięcia najlepszych efektów przy wykorzystaniu podejścia partycypacyjnego.		
Cele szczegółowe	Opracowanie strategii praktycznego zaangażowania interesariuszy w projekt oraz dalszą implementację	Wykorzystanie różnych perspektyw interesariuszy jako podstawy wysokiej jakości analizy na dalszych etapach projektu	Budowa poparcia dla Sprawiedliwej Transformacji wśród interesariuszy

Źródło: opracowanie własne.

Efektywne zaangażowanie interesariuszy w proces Sprawiedliwej Transformacji musi opierać się na dogłębnym zrozumieniu ich motywacji, potrzeb, oczekiwań i poglądów. Wpływ transformacji na rynek pracy stanowi przedmiot obaw wielu interesariuszy, przede wszystkim ze względu na to, że ich wcześniejsze doświadczenia związane z zamykaniem kopalń są negatywne albo w najlepszym razie mieszane. Budowa poparcia dla planowanych zmian jest zarówno istotnym wyzwaniem, jak i kluczowym czynnikiem powodzenia TPST.

Konieczność zastosowania partycypacyjnego podejścia do transformacji i zaangażowania jak najszerszej grupy interesariuszy jest podkreślona przez jeden z głównych celów Sprawiedliwej Transformacji, jakim jest **stabilizacja demograficzna**. Polskie regiony węglowe są szczególnie dotknięte zjawiskiem starzenia i kurczenia się populacji, czego przyczyną jest niska dzietność i ujemna stopa migracji. Ten trend musi zostać odwrócony w celu uniknięcia długoterminowego negatywnego wpływu socjoekonomicznego, w szczególności w przypadku miast średniej wielkości. Włączenie społeczności lokalnych w transformację i wyposażenie ich w narzędzia umożliwiające poprawę jakości życia jest kluczowym czynnikiem mającym wpływ na odwrócenie opisanego wyżej trendu.

2 Metodyka analizy

2.1 Podejście do analizy interesariuszy

Biorąc pod uwagę znaczenie strategii zaangażowania interesariuszy jako jednego z kluczowych czynników sukcesu w procesie Sprawiedliwej Transformacji, istotne staje się zapewnienie jej spójności, wielowymiarowości i skutecznych wytycznych dotyczących osiągnięcia ambitnych celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. W tym celu opracowanie strategii zaangażowania interesariuszy podzielono na cztery etapy, które mają na celu wyczerpujące objęcie tematu zaangażowania interesariuszy w proces Sprawiedliwej Transformacji.

Tabela 2. Etapy analizy zaangażowania interesariuszy

1	2	3	4
Identyfikacja interesariuszy	Analiza interesariuszy	Mapowanie	Planowanie działań
Zidentyfikowanie interesariuszy	Scharakteryzowanie kategorii i podkategorii interesariuszy	Zmapowanie grup interesariuszy na podstawie ich zainteresowania i wpływu	Zdefiniowanie działań mających na celu efektywne zaangażowanie i komunikację z interesariuszami.
Podział interesariuszy na kategorie	Sporządzenie listy interesariuszy		

Źródło: opracowanie własne.

Poszczególne etapy analizy składają się z zadań, które zostały opisane w poniższej tabeli.

Tabela 3. Opis zadań stanowiących etapy analizy zaangażowania interesariuszy

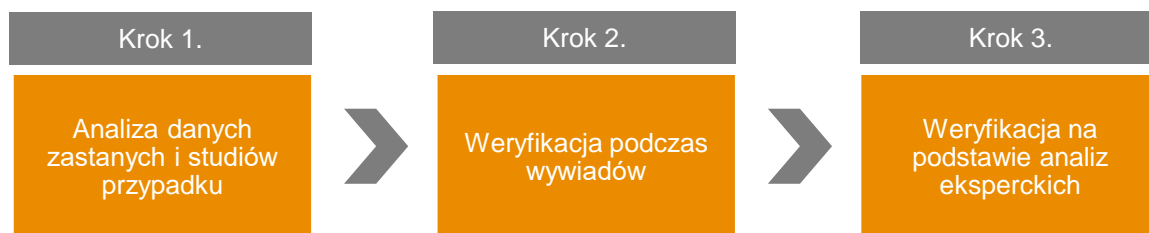
Etap	Zadanie	Opis
Identyfikacja interesariuszy	Zidentyfikowanie interesariuszy	Nakreślenie definicji interesariusza, zidentyfikowanie i opisanie roli interesariuszy w Sprawiedliwej Transformacji.
	Podział interesariuszy na kategorie	Pogrupowanie interesariuszy w kategorie i podkategorie na podstawie podobieństw w ich własności i roli w Sprawiedliwej Transformacji, w celu skutecznego zarządzania relacjami z nimi.
Analiza interesariuszy	Scharakteryzowanie kategorii i podkategorii	Scharakteryzowanie poszczególnych kategorii i podkategorii interesariuszy, zidentyfikowanych w poprzednim etapie, włączając w to zainteresowanie procesem, w celu zrozumienia charakteru ich udziału w Sprawiedliwej Transformacji.
	Sporządzenie listy interesariuszy	Opracowanie wyczerpującej listy interesariuszy istniejących w trzech analizowanych regionach (Śląsk, Dolny Śląsk i Wielkopolska) oraz przypisanie ich do kategorii i podkategorii.
Mapowanie	Zmapowanie grup interesariuszy na podstawie ich zainteresowania i wpływu	Określenie zaangażowania poszczególnych kategorii interesariuszy w Sprawiedliwą Transformację, a także ich wpływu na proces. Przedstawienie rezultatu w formie mapy w celu precyzyjnego zdefiniowania działań wchodzących w skład ich zaangażowania.
Planowanie działań	Zdefiniowanie działań mających na celu efektywne zaangażowanie i komunikację z interesariuszami.	Określenie działań, których podjęcie jest wymagane w celu efektywnego zaangażowania interesariuszy w Sprawiedliwą Transformację i opracowania komunikacji odpowiadającej ich potrzebom i interesom.

Źródło: opracowanie własne.

Opisane powyżej podejście pozwoli na realizację celów niniejszego dokumentu i umożliwi przedstawienie dogłębnych rekomendacji na rzecz zaangażowania interesariuszy w proces finalizacji TPST i dalszą współpracę w ramach zielonej transformacji.

2.2 Metody analizy

Analiza interesariuszy jest badaniem eksploracyjnym. Aby zapewnić rzetelność i kompleksowość jego wykonania, do przygotowania raportu wykorzystano cztery metody, które zostały przedstawione w poniższej kolejności chronologicznej.

Zebrane informacje i wnioski wyciągnięte w trakcie analizy danych zastanych i studiów przypadku zweryfikowano podczas spotkań z przedstawicielami interesariuszy oraz na podstawie bieżących analiz eksperckich. Każda z metod uwzględnionych w trzystopniowej analizie została szczegółowo opisana w poniższej tabeli.

Tabela 4. Przegląd i opis metod zastosowanych podczas tworzenia raportu

1	Analiza danych zastanych
	<p>Pierwszym krokiem do sporządzenia analizy było przeprowadzenie analizy danych zastanych. Obejmowała ona materiały dotyczące transformacji energetycznej w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej z naciskiem na zaangażowanie interesariuszy. Z tego powodu w analizie uwzględniono podręczniki i opracowania Komisji Europejskiej, Banku Światowego i innych organizacji międzynarodowych, a także dokumenty przygotowane przez grupy robocze w każdym regionie, jak <i>Koncepcja Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej</i>. Analiza danych zastanych obejmowała również przegląd publikacji, m.in. <i>Propozycje rekomendacji dla obszarów Sprawiedliwej Transformacji</i> przygotowane przez Grupę Ekspertką ds. Sprawiedliwej Transformacji przy Ministrze Klimatu pod kierownictwem prof. A. Drobniaka, profesora Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Ponadto analiza źródeł wtórnych zawierała analizę ram prawnych dotyczących Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Wnioski z analizy danych zastanych pozwoliły zidentyfikować kategorie i podkategorie interesariuszy oraz scharakteryzować interesariuszy i zmapować ich na dalszych etapach analizy. Metoda umożliwiła wykorzystanie i organizację już zdobytej wiedzy oraz była źródłem przesłanek dotyczących metodologii dalszych etapów analizy. Materiały opracowane na tym etapie były dalej rozbudowywane i uszczegóławiane w toku badań.</p>
2	Analiza studiów przypadku
	<p>W pierwszym etapie przeanalizowano studia przypadków, aby wykorzystać przykłady najlepszych praktyk w zakresie zaangażowania interesariuszy. W analizie uwzględniono trzy trwające transformacje energetyczne prowadzone w Unii Europejskiej - Horna Nitra na Słowacji, Jiu Valley w Rumunii oraz Latgale i Vidzeme (Łatgalia i Liwonia) na Łotwie. Umożliwiło to wyróżnienie wniosków wyciągniętych z zaangażowania interesariuszy i zidentyfikowanie najlepszych sposobów angażowania najważniejszych interesariuszy i efektywnego zarządzania relacjami z nimi.</p>

Założenia i wnioski oraz przegląd trwającego procesu transformacji w poszczególnych regionach, zaczerpnięte z analizy danych zastanych i studiów przypadku, były weryfikowane (na bieżąco) podczas wywiadów i spotkań z różnymi grupami interesariuszy. Byli wśród nich m.in. Komisja Europejska, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii oraz przedstawiciele władz regionalnych z Wielkopolski, Śląska i Dolnego Śląska. Informacje i opinie uzyskane w trakcie wywiadów zostały poddane analizie przez zespół projektowy. Dzięki temu propozycja działań zawartych w strategii zaangażowania interesariuszy zawiera najistotniejsze działania, opracowane w oparciu o wiele różnych źródeł informacji. Wywiady dają duże możliwości eksploracyjne i pozwalają natychmiast uszczegółowić i lepiej zrozumieć uzyskane informacje.

Analiza ekspercka

3

Równocześnie, aby zapewnić rzetelność i stałą weryfikację wniosków wyciągniętych z analizy danych zastanych, analizy studiów przypadku oraz wywiadów z przedstawicielami Komitetu Sterującego, eksperci merytoryczni wchodzący w skład zespołu projektowego PwC przeprowadzili na bieżąco analizę ekspercką. Wyniki tej analizy porównano z wynikami poprzednich kroków i wprowadzono odpowiednie zmiany w raporcie.

Źródło: opracowanie własne.

3 Identyfikacja interesariuszy

3.1 Identyfikacja interesariuszy

Aby kompleksowo i precyzyjnie zdefiniować środowisko Sprawiedliwej Transformacji, konieczne jest zidentyfikowanie wszystkich uczestników procesu - zarówno aktywnych, jak i potencjalnych, których aktywność lub jej brak wpływa na Sprawiedliwą Transformację. Precyzyjna identyfikacja i zrozumienie zakresu zaangażowania interesariuszy jest kluczowe dla prawidłowej oceny, jakie działania należy podjąć, aby Sprawiedliwa Transformacja przebiegła sprawnie i umożliwiła wszystkim interesariuszom skorzystanie z niej.

Punktem wyjścia do identyfikacji i analizy interesariuszy jest nakreślenie definicji interesariusza. Ogólna i teoretyczna propozycja definicji identyfikuje interesariusza jako „osobę, grupę, przedsiębiorstwo lub inną organizację, która może mieć pozytywny lub negatywny wpływ na daną organizację/projekt”. Jednak w toku analizy danych zastanych, biorąc pod uwagę wielość definicji interesariusza w literaturze przedmiotu oraz szeroki zakres skutków Sprawiedliwej Transformacji, doprecyzowano powyższą definicję¹.

Ogólna i teoretyczna forma definicji wydaje się niewystarczająca do analizy interesariuszy, ze względu na wielowymiarowość projektu odzwierciedloną w ekonomicznej, społecznej i środowiskowej sferze wpływu Sprawiedliwej Transformacji. Ponadto konieczne jest wyjaśnienie pojęcia „wpływu”. Prowadząc prace badawcze, zespół zwrócił uwagę, że „wpływ” powinien odzwierciedlać rolę pełnioną w ramach Sprawiedliwej Transformacji. Dlatego na potrzeby tego projektu przyjęto poniższą definicję.

Interesariusz Sprawiedliwej Transformacji to każdy podmiot lub kategoria podmiotów/osób, który mają wpływ, podlega wpływowi lub uważa, że podlega wpływowi procesu Sprawiedliwej Transformacji, a zatem spełnia w nim określoną rolę. Tym samym interesariusz jest identyfikowany jako podmiot lub grupa podmiotów wykonujących podobne zadania lub posiadających te same cechy, określające ich rolę w Sprawiedliwej Transformacji.

W wyniku wstępnej analizy zespół projektowy zidentyfikował cztery role, które mogą być pełnione w procesie. Z powyższej definicji wynika, że każdy podmiot działający w ramach jednej z wymienionych poniżej ról jest identyfikowany jako interesariusz Sprawiedliwej Transformacji. Dalsze uszczegółowienie i przyporządkowanie poszczególnych podmiotów lub grup podmiotów następuje w ramach kolejnego działania pierwszego etapu analizy.

Tabela 5. Opis ról pełnionych przez interesariuszy w procesie Sprawiedliwej Transformacji

Rola	Opis
Decydent	Podmiot lub grupa podmiotów uprawniona do podejmowania decyzji wpływających oraz kształtujących zakres i charakter działalności innych interesariuszy
Potencjalny beneficjent	Podmiot lub grupa podmiotów, które mogą potencjalnie skorzystać na zaangażowaniu w Sprawiedliwą Transformację dla własnej korzyści
Wsparcie operacyjne	Podmiot lub grupa podmiotów udzielających niematerialnego wsparcia decydentom i potencjalnym beneficjentom w celu umożliwienia ich skutecznego zaangażowania i maksymalizacji korzyści płynących dla nich ze Sprawiedliwej Transformacji
Źródło wiedzy	Podmiot lub grupa podmiotów uznawanych za źródła wiedzy na temat ekonomicznych, społecznych i środowiskowych aspektów Sprawiedliwej Transformacji

Źródło: opracowanie własne

¹ Pojęcie interesariusza zostało wprowadzone w latach 80. XX wieku przez R. Edwarda Freemana (Zarządzanie strategiczne. Podejście interesariuszy). Terminem tym odniósł się do grup, które mogą mieć wpływ na osiągnięcie celów projektu lub podlegać ich efektom. Kategoryzując grupy interesariuszy, literatura przedmiotu często wskazuje na dychotomię: interesariusze wewnętrzni (wewnątrz organizacji) vs interesariusze zewnętrzni (w środowisku organizacji).

Dalsze części analizy zostaną przeprowadzone w odniesieniu do nakreślonej powyżej definicji interesariusza.

3.2 Podział interesariuszy na kategorie

Sprawiedliwa Transformacja wpływa na wielu interesariuszy o różnych cechach. W celu wypracowania zróżnicowanego podejścia dostosowanego do ich potrzeb oraz zapewnienia aktywnego udziału szerokiego kręgu beneficjentów dokonano podziału na kategorie i podkategorie.

Pierwszym krokiem było opracowanie szerokiej wstępnej listy zidentyfikowanych interesariuszy Sprawiedliwej Transformacji. Sporządzono oddzielne listy dla Śląska, Dolnego Śląska i Wielkopolski, ze względu na różnice między regionami pod względem skali i stopnia zaawansowania transformacji. Wstępna lista została rozszerzona i uszczegółowiona w drugim etapie analizy „Sporządzenie listy interesariuszy”. **Zidentyfikowanie czterech ról pełnionych przez interesariuszy oraz wnioski płynące ze wstępnej listy pozwoliły na identyfikację kategorii i podkategorii interesariuszy.** Wskazano również, że nowi lub nieaktywni interesariusze, którzy mogą być ważni dla procesu Sprawiedliwej Transformacji, pozostają trudni do zidentyfikowania bez dodatkowych badań. Dodatkowym wyzwaniem byli niektórzy interesariusze, pasujący do więcej niż jednej kategorii. Zostali oni przydzieleni na podstawie ich najbardziej charakterystycznych cech, które określają ich rolę i zaangażowanie w proces.

Proces identyfikacji i podziału interesariuszy miał charakter stopniowy. Założenia i wnioski wyciągnięte ze wstępnej listy zostały przeanalizowane i zweryfikowane przez ekspertów merytorycznych z zespołu projektowego PwC.

Wstępna lista i zidentyfikowane role pełnione w procesie doprowadziły do określenia **5 kategorii i 12 podkategorii interesariuszy Sprawiedliwej Transformacji**. Interesariuszy podzielono ze względu na pełnioną przez nich rolę w Sprawiedliwej Transformacji oraz strukturę właścicielską, która określa potencjalny wpływ na proces i zakres działań dostępnych dla interesariusza w ramach Sprawiedliwej Transformacji.

Zespół badawczy doszedł do wniosku, że powyższe podejście przyniesie jak najdokładniejsze wyniki z punktu widzenia celów analizy. Pogrupowanie interesariuszy według ich ról w procesie i struktury własnościowej umożliwiło wybranie grup interesariuszy, mających podobne motywacje, oczekiwania i interesy w odniesieniu do ich ról, a także mogących zidentyfikować podobne możliwości rozwoju, wnosząc wkład w Sprawiedliwą Transformację. Ponadto taki podział odpowiada definicji interesariusza.

Podział na kategorie i podkategorie został przeprowadzony w sposób przedstawiony poniżej.

Tabela 6. Podział interesariuszy Sprawiedliwej Transformacji na kategorie i podkategorie

Rola	Własność	Ikona	Kategoria	Podkategoria
Decydent	Publiczna		Administracja publiczna	Administracja państwowa
				Samorządy
				Instytucje międzynarodowe
Potencjalny beneficjent	Prywatna		Podmioty gospodarcze	Górnictwo i powiązane sektory
				Sektor przemysłowy

				Klastry
	Publiczna		Spółki komunalne i Skarbu Państwa	Spółki komunalne
				Spółki Skarbu Państwa
Wsparcie operacyjne	Publiczna, prywatna i społeczna		Organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu	Organizacje pozarządowe
				Instytucje otoczenia biznesu
Źródło wiedzy	Publiczna, prywatna i społeczna		Szkoły i instytucje naukowo-badawcze	Szkoły
				Instytucje naukowo-badawcze

Źródło: opracowanie własne.

We wszystkich trzech regionach zastosowano jednakowy podział na kategorie, aby umożliwić wymianę najlepszych praktyk na etapie wdrażania strategii zaangażowania. Takie podejście pozwoliło na kompleksowe objęcie wszystkich interesariuszy, nawet jeśli w danym regionie pozostają oni mniej aktywni lub nieaktywni. Każda z kategorii i podkategorii stanowi część wstępnych list opracowanych dla wszystkich trzech regionów.

4 Analiza interesariuszy

4.1 Charakterystyka interesariuszy

Sprawiedliwa Transformacja obejmuje wielu interesariuszy o różnych cechach, takich jak rola, własność, motywacje i interesy w procesie. Dlatego ważne jest przeanalizowanie wszystkich tych aspektów w ramach każdej wyróżnionej kategorii i podkategorii, aby właściwie zdefiniować, zrozumieć i uwzględnić każdą grupę interesariuszy w strategii zaangażowania. Umożliwi to zespołowi zaproponowanie działań zmierzających do skutecznego zaangażowania wszystkich zidentyfikowanych interesariuszy w procesy opracowywania i wdrażania Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji.

 Administracja publiczna			
Rola	Decydent	Własność	Publiczna
Opis roli	Podmioty należące do tej kategorii pełnią rolę decydentów i odpowiadają za planowanie i koordynację Sprawiedliwej Transformacji, zarządzanie funduszami unijnymi, które mają być inwestowane w projekty zgodne z zasadami Sprawiedliwej Transformacji, tworzenie otoczenia regulacyjnego oraz zapewnianie wsparcia finansowego i merytorycznego innym interesariuszom w ramach procesu. Pełnią podwójną rolę: stymulują działania na rzecz klimatu i zapewniają godną pracę, ochronę socjalną i włączenie społeczne.		
Podkategorie	Administracja państwowa	Obejmuje jednostki administracji publicznej działające na poziomie krajowym, takie jak ministerstwa, agencje i fundusze krajowe.	
	Samorządy	Obejmuje instytucje i subregionalne zrzeszenia instytucji o zasięgu regionalnym i lokalnym, takie jak Urząd Marszałkowski czy Urzędy Miejskie. Listy lokalnych gmin obejmują władze wszystkich gmin, w których kopalnie zostały lub mają zostać zamknięte, a także gminy szczególnie zaangażowane w łagodzenie negatywnych społeczno-ekonomicznych skutków zamykania kopalń.	
	Instytucje międzynarodowe	Obejmuje organizacje międzynarodowe wpływające lub wspierające Sprawiedliwą Transformację w Polsce, takie jak Komisja Europejska i jej Dyrekcje Generalne.	
Motywacja i interesy	Administracja państwowa	Administracja państwowa uczestniczy w Sprawiedliwej Transformacji jako organizator dialogu społecznego, regulator decydujący o politykach gospodarczych, klimatycznych i rynku pracy, inwestor, właściciel spółek Skarbu Państwa i infrastruktury. Administracja państwowa dąży do realizacji swoich celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych w ramach polityk krajowych. Dąży również do zapewnienia realizacji celów i zobowiązań wyznaczonych przez Unię Europejską w zakresie polityki klimatycznej.	
	Samorządy	Za proces Sprawiedliwej Transformacji w poszczególnych regionach odpowiedzialne są władze regionalne i lokalne. Dążą do zapewnienia jak największych środków na realizację projektów finansowanych z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Władze regionalne i lokalne starają się zapobiegać odpływowi ludności i zapewnić stabilizację demograficzną regionu. Sprawiedliwa Transformacja to dla nich szansa na utrzymanie mieszkańców, zwłaszcza młodzieży, w swoich subregionach i konsekwentne budowanie specjalizacji regionów w celu przyciągnięcia inwestorów.	
	Instytucje międzynarodowe	Wśród instytucji międzynarodowych wyróżnić należy Unię Europejską i jej instytucje. Celem UE jest przeprowadzenie transformacji gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej oraz zapewnienie jej sprawiedliwego i włączającego charakteru w każdym dotkniętym regionie. Ma również na celu zapewnienie sprawiedliwego podziału funduszy europejskich, a także opracowywania i wdrażania TPST w sposób spełniający standardy i odzwierciedlający europejskie wartości, takie jak współpraca i integracja. Instytucje te dążą do zapewnienia międzynarodowej współpracy dla osiągnięcia wspólnych celów w zakresie zmian klimatycznych i ochrony	

środowiska.

Podmioty gospodarcze

Rola	Potencjalny beneficjent	Własność	Prywatna
Opis roli	Na podmioty zaliczane do tej kategorii mają wpływ decyzje administracji publicznej. Są bezpośrednimi uczestnikami procesu Sprawiedliwej Transformacji, ponieważ ich rolą jest regulowanie gospodarki państwa, tworzenie miejsc pracy i katalizowanie postępu naukowego i technologicznego. Możliwości tworzone przez Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji i alokowane przez decydentów mają na celu ułatwienie rozwoju podmiotów gospodarczych, a także wsparcie ich działań prowadzonych w celu złagodzenia negatywnego wpływu przejścia na gospodarkę neutralną klimatycznie dla siły roboczej. Przed podmiotami gospodarczymi stoi także wyzwanie dostosowania się do nowych, bardziej restrykcyjnych wytycznych środowiskowych.		
Podkategorie	Górnictwo i powiązane sektory	Podkategoria obejmująca kopalnie w dotkniętych regionach, elektrownie, operatorów sieci ciepłowniczych i różne przedsiębiorstwa związane z górnictwem, takie jak producenci sprzętu górniczego ² .	
	Sektor przemysłowy	Podkategoria obejmująca przedsiębiorstwa prowadzące energochłonną działalność, na które będzie miała wpływ transformacja energetyczna, a dokładnie odejście od węgla, a zatem będą zmuszone do szukania nowych źródeł energii. Ponadto w podkategorii znajdują się firmy o wysokim zatrudnieniu, a więc o dużym znaczeniu dla społeczności lokalnej, działające w subregionie, np. w specjalnych strefach ekonomicznych. Do tej kategorii zaliczane są również przedsiębiorstwa i start-upy prowadzące działalność związaną z energetyką odnawialną.	
	Klasy	Obejmuje klasy skupiające podmioty z sektorów związanych z górnictwem, energetyką, innowacjami, nowymi technologiami, transportem i innymi branżami związanymi z kwestią energii lub o dużym potencjale tworzenia nowych miejsc pracy.	
Motywacja i interesy	Górnictwo i powiązane sektory	Sektory górnicze i powiązane z górnictwem mają świadomość nieuchronności odejścia od węgla. Dlatego ich cele w zakresie Sprawiedliwej Transformacji dotyczą zapewnienia skutecznej zmiany branży poprzez inwestowanie środków z FST w tworzone i zgłaszane przez nich projekty. Pozwoliłoby im to ograniczyć zwolnienia i przyczynić się do generowania wzrostu gospodarczego w regionie po zamknięciu niektórych przedsiębiorstw i trudnościach w funkcjonowaniu innych (np. energochłonnych).	
	Sektor przemysłowy	Przedsiębiorstwa z sektora przemysłowego, zwłaszcza prowadzące działalność energochłonną, zdają sobie sprawę z konieczności poszukiwania nowych źródeł energii. Okoliczności związane ze Sprawiedliwą Transformacją dają im możliwość uczynienia swoich procesów wewnętrznych bardziej przyjaznymi dla środowiska, czyli zużywającymi mniej energii. Poszukiwanie wsparcia w wyżej wymienionych działaniach motywuje takie firmy do angażowania się w Sprawiedliwą Transformację. Ponadto firmy zajmujące się energią odnawialną koncentrują potencjał, aby napędzać zmiany zmierzające do gospodarki neutralnej dla klimatu. Możliwości, jakie daje mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, mogą być wykorzystane przez te przedsiębiorstwa, aby rozszerzyć swoją działalność i przyczynić się do wzrostu gospodarczego oraz pozytywnych zmian środowiskowych.	
	Klasy	Klasy obejmują skoncentrowane przestrzennie grupy przedsiębiorstw z tych samych lub pokrewnych sektorów, a także instytucje połączone wzajemnymi	

² Należy zwrócić uwagę, że większość kopalń i elektrowni należy do spółek Skarbu Państwa, jednak zostały one zaliczone do tej podkategorii, aby podkreślić ich odrębny charakter. Spółki Skarbu Państwa, które są właścicielami kopalń i elektrowni oraz zarządzają nimi, znajdują się w kategorii „Spółki komunalne i Skarbu Państwa”.

	<p>relacjami pionowymi i poziomymi, konkurujące ze sobą i współpracujące. Obecność w klastrze daje przedsiębiorstwom szereg korzyści i pozwala im wzmacniać przewagę konkurencyjną. Projekty i inicjatywy zgłaszane przez klastry w imieniu swoich członków mają większe szanse przyczynienia się do specjalizacji regionu ze względu na ich większy zakres, a także do łagodzenia negatywnych skutków transformacji energetycznej w podmiotach członkowskich. Udział klastrów w MST będzie prawdopodobnie skutkowało stworzeniem nowych możliwości dla ich członków.</p>
--	---

 Organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu

Rola	Wsparcie operacyjne	Własność	Publiczna, prywatna i społeczna
Opis roli	<p>Podmioty sklasyfikowane jako organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu wspierają bezpośrednich uczestników Sprawiedliwej Transformacji, takich jak podmioty gospodarcze, w jak najefektywniejszym wykorzystaniu narzędzi oferowanych przez Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji. Zachęcają innych interesariuszy do rozszerzenia swojego udziału w Sprawiedliwej Transformacji, wyposażając ich w pomoc operacyjną, wiedzę, fundusze i sieć kontaktów. Dbają również o to, aby jak najszersza grupa interesariuszy była brana pod uwagę i angażowała się w Sprawiedliwą Transformację oraz reprezentują ich interesy.</p>		
Podkategorie	Organizacje pozarządowe	<p>Podkategoria obejmuje związki zawodowe, organizacje pracodawców i lokalne organizacje społeczne, takie jak fundacje i stowarzyszenia. Wyróżnia się również organizacje ekologiczne i młodzieżowe ze względu na ich zaangażowanie i znaczenie w Sprawiedliwej Transformacji. Podmioty zaklasyfikowane jako lokalne organizacje społeczne, ekologiczne i młodzieżowe mogą działać w skali ogólnopolskiej, a nawet globalnej, jednak znalazły się w tej kategorii ze względu na lokalny zakres ich inicjatyw wspierających społeczności lokalne. Kategoria zawiera też ogólne grupy, takie jak młodzież i społeczeństwo obywatelskie, które są reprezentowane przez konkretne organizacje pozarządowe, jednak istotne jest również zaangażowanie ich w Sprawiedliwą Transformację jako całość.</p>	
	Instytucje otoczenia biznesu	<p>Podkategoria obejmuje agencje, izby i fundusze, działające głównie w skali regionalnej, a także parki technologiczne i przemysłowe, inkubatory przedsiębiorczości oraz specjalne strefy ekonomiczne, które pełnią rolę instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój podmiotów gospodarczych.</p>	
Motywacja i interesy	Organizacje pozarządowe	<p>Organizacje pozarządowe reprezentują interesy określonych grup interesariuszy, takich jak pracodawcy, pracownicy czy członkowie społeczności lokalnych, na które wpływa transformacja energetyczna. Często motywują ich obowiązki wobec społeczności. Mają one na celu zapewnienie jak największego uwzględnienia i zaspokojenia interesów reprezentowanych przez nich interesariuszy.</p>	
	Instytucje otoczenia biznesu	<p>Podmioty te wspierają przedsiębiorstwa, głównie małe i średnie. Przyczyniają się do poprawy ich efektywności i wdrażania innowacji, a także pomagają w tworzeniu nowych podmiotów. Instytucje otoczenia biznesu rozwijają również kapitał społeczny i ludzki w ramach organizacji. Ich wsparcie operacyjne często obejmuje pomoc prawną, usługi szkoleniowe i doradcze oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych. Instytucje te wspierają niektóre przedsiębiorstwa w koordynacji zmiany branży lub modelu biznesowego wymaganego przez standardy Sprawiedliwej Transformacji, motywują do udziału w łagodzeniu negatywnych skutków ST i postrzegania ich jako szans rozwojowych. Wspierają także cały ekosystem biznesowy, w szczególności sektory o dużym potencjale tworzenia miejsc pracy, aby jak najlepiej wykorzystać narzędzia oferowane przez Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji.</p>	

 Szkoły i instytucje naukowo-badawcze

Rola	Źródło wiedzy	Własność	Publiczna, prywatna i społeczna
-------------	---------------	-----------------	---------------------------------

Opis roli	Podmioty reprezentujące tę kategorię koncentrują się na wyposażeniu innych interesariuszy w wiedzę niezbędną do podejmowania świadomych decyzji dotyczących ich działalności i udziału w Sprawiedliwej Transformacji. Podmioty te koncentrują się na prowadzeniu analiz dotyczących wielu aspektów Sprawiedliwej Transformacji, a także na upowszechnianiu wyników badań i analiz. Wiedza dostarczana przez te podmioty jest często oparta na danych, rzetelna i poparta wieloletnim doświadczeniem w prowadzeniu analiz.	
Podkategorie	Szkoły	Podkategoria obejmuje uczelnie wyższe kierunków ścisłych i społecznych w dużych ośrodkach miejskich w danym województwie, a także mniejsze placówki kształcenia zawodowego w obrębie lub w pobliżu dotkniętych subregionów.
	Instytucje naukowo-badawcze	Podkategoria obejmuje krajowe jednostki naukowo-badawcze, raczej działające w skali kraju i prowadzące badania w zakresie górnictwa, energetyki i technologii przemysłowych.
Motywacja i interesy	Szkoły	Szkoły interesują się w pewnym zakresie sprawiedliwą transformacją, jednak ich motywacje różnią się w zależności od typu szkoły. Wyższe uczelnie są zainteresowane tym procesem, ponieważ stanowi on nowe pole badawcze do eksploracji i analizy. Z drugiej strony, instytucje edukacji zawodowej bacznie przyglądają się Sprawiedliwej Transformacji, aby móc dostosować swoją ofertę edukacyjną do popytu na zawody po zmianach na rynku pracy związanych ze Sprawiedliwą Transformacją.
	Instytucje naukowo-badawcze	Jednostki naukowo-badawcze dążą do wspierania Sprawiedliwej Transformacji poprzez wyposażenie decydentów w wiedzę wynikającą z ich działalności badawczej oraz poprzez wspieranie dialogu na temat przyszłości energetyki i górnictwa w Polsce. Ich znajomość energetyki i górnictwa jest nieoceniona dla decydentów tworzących otoczenie regulacyjne i decydujących o alokacji zasobów związanych ze Sprawiedliwą Transformacją. Działalność doradcza wypełnia misję jednostek naukowo-badawczych i stanowi dla nich platformę do wdrażania rezultatów ich działalności badawczej.

 Spółki komunalne i Skarbu Państwa		
Rola	Potencjalny beneficjent	Własność Publiczna
Opis roli	Podmioty zaliczane do tej kategorii są bezpośrednimi uczestnikami procesu Sprawiedliwej Transformacji, gdyż ich rolą jest regulowanie gospodarki państwa, tworzenie miejsc pracy oraz przyczynianie się do rozwoju i dobrobytu regionu. Możliwości tworzone przez Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji i alokowane przez decydentów mają na celu ułatwienie zmiany biznesu tym podmiotom, a także dostosowanie się do nowych warunków i bardziej rygorystycznych wytycznych w zakresie standardów środowiskowych. Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji oferuje im narzędzia wspierające prowadzenie działań mających na celu złagodzenie negatywnych skutków przejścia na gospodarkę neutralną klimatycznie dla ich siły roboczej. Firmy z tej kategorii łączą w sobie pewne cechy instytucji publicznych i podmiotów gospodarczych, gdyż działają na podobnej zasadzie co podmioty gospodarcze, jednak znajdują się pod bezpośrednim wpływem administracji publicznej i nastawione są raczej na utrzymanie i rozwój kluczowych branż z korzyścią dla społeczeństwa niż generowanie dochodu.	
Podkategorie	Spółki komunalne	Podkategoria obejmuje firmy będące własnością gmin. Oferują usługi komunalne i zwykle działają w sektorach pożytku publicznego. Obejmują one transport publiczny, usługi sanitarne oraz zaopatrywanie obywateli w energię elektryczną, gaz i ciepło.
	Spółki Skarbu Państwa	Podkategoria obejmuje spółki z dominującym udziałem Skarbu Państwa, przez co należy rozumieć zdolność do podejmowania kluczowych decyzji w przedsiębiorstwie. Działają w kluczowych dla szeroko rozumianego bezpieczeństwa państwa sektorach, takich jak energetyka czy górnictwo.
Motywacja i	Spółki komunalne	Firmy należące do tej kategorii stoją przed wyzwaniem dostosowania swojej działalności do stopniowego odchodzenia od węgla. Dotyczy to zwłaszcza

interesy		przedsiębiorstw z branży ciepłowniczej i energetycznej. Zmiana sposobu działania jest dla nich szansą na wniesienie wkładu w Sprawiedliwą Transformację poprzez inwestycje realizowane przy wsparciu Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Dzięki temu są w stanie poprawić swoją efektywność, a także stworzyć nowe miejsca pracy i przyczynić się do podniesienia jakości życia w regionie.
	Spółki Skarbu Państwa	Firmy należące do tej kategorii są znaczącymi aktorami Sprawiedliwej Transformacji, ponieważ większość kopalń jest własnością państwa i jest zarządzana przez spółki Skarbu Państwa. Dotyczy to również kilku energochłonnych firm działających w przemyśle ciężkim. Negatywne skutki transformacji wpłyną głównie na ich pracowników i społeczności, w których funkcjonują. Dążą zatem do tego, aby transformacja energetyczna była stopniowa, włączająca i sprawiedliwa przy wykorzystaniu narzędzi oferowanych przez Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji.

4.2 Listy interesariuszy

Opracowane listy prezentowane w tym rozdziale obejmują 5 zidentyfikowanych kategorii interesariuszy z dodatkowym podziałem na 12 podkategorii. Listy obejmują konkretne podmioty, jednak w niektórych podkategoriach nie są one wyczerpujące ze względu na wiele podobnych, łatwych do dodatkowej identyfikacji podmiotów.

Kilka podkategorii obejmuje ogólne grupy interesariuszy, które nie stanowią konkretnego podmiotu i nie można ich precyzyjnie zidentyfikować. Przykładami takich grup są społeczeństwo obywatelskie i młodzież, na które proces Sprawiedliwej Transformacji ma pośredni wpływ. Na dalszych etapach analizy przydatne okazało się wyodrębnienie z wcześniej zdefiniowanych podkategorii kolejnych, mniejszych podkategorii. Wśród interesariuszy obejmujących szerszą grupę podmiotów udało się dokonać podziału ze względu na specyficzne cechy (np. funkcjonujące na poziomie regionalnym albo lokalnym). Byli to jednak interesariusze wyodrębnieni z już zdefiniowanych podkategorii.

Przedstawione poniżej listy powstały w trakcie wstępnego zestawiania na podstawie analizy danych zastanych i uszczegółowione na dalszych etapach analizy. Na tym etapie można stwierdzić, że proponowany podział wydaje się odpowiedni dla dalszej analizy³.

Lista interesariuszy, z którymi należy przeprowadzić wywiady lub zaprosić na warsztaty w ramach dalszych etapów realizacji projektu, znajduje się w załączniku 2.

³ W poniższych tabelach podkreślono organizacje i liderów najbardziej zaangażowanych w opracowywanie i dalsze wdrażanie Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji w poszczególnych regionach. Zostali oni wybrani ze względu na swoją działalność (np. udział w regionalnych grupach roboczych) lub znaczenie dla regionu (np. ze względu na dużą liczbę pracowników).

4.2.1 Województwo śląskie

Kategoria		Podkategoria	Podmioty
Administracja publiczna	Administracja państwowa	Ministerstwa	<u>Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii</u>
		Agencje, fundusze i inne	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego, Wyższy Urząd Górniczy, Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Urząd Regulacji Energetyki
	Samorządy	Poziom regionalny	<u>Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego – Zespół Regionalny dla inicjatywy regionów górniczych w województwie śląskim, Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego, Stowarzyszenie „Aglomeracja Beskidzka”</u>
		Poziom lokalny	<u>Urząd Miasta Katowice, Urząd Miejski w Zabrze, Urząd Miejski w Bytomiu, Urząd Miejski w Tychach, Urząd Miejski w Gliwicach, Urząd Miejski w Rybniku, Urząd Miejski w Sosnowcu, Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach, Urząd Miasta Piekary Śląskie, Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój, Urząd Miasta Mysłowice, Urząd Miasta Ruda Śląska, Urząd Miejski w Łaziskach Górnych, Urząd Miasta Mikołów, Urząd Miasta Knurów, Urząd Miejski w Bieruniu, Urząd Miasta Rydułtowy, Urząd Miejski w Jaworznie, Urząd Gminy Pawłowice, Urząd Gminy w Brzeszczach, Urząd Gminy Suszec i inne</u>
	Instytucje międzynarodowe		<u>Komisja Europejska (DG Reform, DG Regio, DG Ener, DG Empl, DG Clima), Bank Światowy, Europejski Bank Inwestycyjny (zwłaszcza w zakresie Inicjatywy Jaspers), Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju</u>
Podmioty gospodarcze	Górnictwo i powiązane sektory	Kopalnie	Kopalnia Węgla Kamiennego Bobrek-Piekary, KWK Centrum (w likwidacji od 9 stycznia 2015), KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, KWK Pniówek, KWK Jas-Mos, KWK Murcki-Staszic, KWK Mysłowice-Wesoła, KWK Wieczorek (w likwidacji od 2018), KWK Wujek, KWK Ruda, KWK Śląsk (w likwidacji od 1 lutego 2018), KWK Makoszowy, KWK Brzeszcze, KWK Bolesław Śmiały, Kopalnia Doświadczalna Barbara, KWK ROW, KWK Jankowice, KWK Knurów-Szczygłowice, KWK Piast-Ziemowit, KWK Krupiński w likwidacji od 31 marca 2017), KWK Rydułtowy-Anna, KWK Silesia, Zakład Górniczy Sobieski, KWK Sośnica, <u>Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia</u>
		Elektrownie	Elektrownia Będzin S.A., Zespół Elektrociepłowni Bielsko-Biała, Zespół Elektrociepłowni Bytom, Elektrociepłownia Chorzów, Elektrociepłownia EC Nowa, Elektrownia Jaworzno, Elektrociepłownia Katowice, Elektrownia Łagisza, Elektrownia Łaziska, Elektrociepłownia Marcel, Elektrownia Rybnik, Elektrociepłownia Szopienice, Elektrociepłownia Tychy, Elektrociepłownia Zabrze, Polskie Sieci Elektroenergetyczne, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – GLIWICE Sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Piekarach Śląskich, Przedsiębiorstwo Komunalne "Therma" Sp. z o.o. w Bielsku-Białej, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bytomiu, PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A. w Jastrzębiu Zdroju, Węgłokoks Energia ZCP sp. z o.o., Ciepłownia Rydułtowy Sp. z o.o., Veolia Południe Sp. z o.o. Ciepłownia Sosnowiec, Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Tychach, Tauron Ciepło Sp. z o.o., Dalkia Polska Energia S.A. i inne

Kategoria	Podkategoria	Podmioty
	Przedsiębiorstwa powiązane z górnictwem	Carboenergetyka S.A., Coal Holding Sp. z o.o., Grupa FAMUR, Becker-Warkop Sp. z o.o., Hydrotech S.A., Fabryki Sprzętu i Narzędzi Górniczych Grupa Kapitałowa FASING S.A., Compensus Sp. z o.o., Węglkokoks kraj sp. z o.o. z KWK Bobrek-Piekary, Artech Rybnik Sp. Z o.o., Dąbrowska Fabryka Maszyn Elektrycznych DAMEL S.A., ELEKTROMETAL S.A., Elmech-Kazeten sp. z o.o., Elgór + Hansen sp. z .o.o., DEMETRIX Sp. z o.o. Sp.k., GLIMARPOL Sp. z o.o., Grupa Powen-Wafapomp S.A., Komatsu Mining Corp., PUMAR Sp. z o.o., MOJ S.A., Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe MARTECH-PLUS S.A., Przedsiębiorstwo HYDROMEL Sp. z o.o., KOPEX Machinery S.A., ELSTA Sp. z o.o., EDJAN Jednostka Innowacyjno-Wdrożeniowa, ELHAND TRANSFORMATORY Sp. z o.o., TIMLER, PONAR-Silesia S.A.
	Sektor przemysłowy	Fiat Auto Poland S.A., TRW Polska Sp. z o.o., Mittal Steel Poland S.A., CMC Zawiercie S.A., Huta Pokój S.A., Huta Cynku Miasteczko Śl. S.A., Walcownia Metali Dziedzice, GK Ferrum S.A., Hutchinson Poland Sp. z o.o., Grupa Magneti Marelli w Polsce, Nexteer Automotive Poland Sp. z o.o., Temeco Automotive Poland Sp. z o.o., Fiat Powertrain Technologies Poland Sp. z o.o., Saint-Gobain Glass Polska, Huta Szkła „Zawiercie”, Zakłady Ceramiki Łazienkowej „Roca”, Ceramika „Pilch”, „Ryfama” S.A., Timken Polska, Foster Wheeler Energy Fakop, Mostostal Zabrze, Zakłady mechaniczne „Bumar-Łabędy”, Rafako, Metalchem w Gliwicach, GZUT S.A., Hurtownia Instalacyjna Swatt, Viltis, PV Expert, EkoNorm Sp. z o.o., Eco-Vent
	Klaster	Klaster Centrum Innowacji Technologicznych, Klaster Technopolia Śląska, Klaster Innowacje Strategie S.A., Śląski Klaster Gospodarki Odpadami, Śląski Klaster Nanotechnologiczny NANO, Polski Klaster Aluminium, Śląski Klaster IT, Południowy Klaster Kolejowy, Śląski Klaster Rewitalizacji i Technologii Środowiskowych, Klaster Maszyn Górniczych, Klaster Innowacji Budowlanych, Klaster Innowacji Logistyczno-Transportowy, Klaster Usług Architektura-Budownictwo-Geodezja, Silesia Automotive, Śląski Klaster ICT, Klaster Energetyczny, Klaster E-południe, Pierwszy Polski Klaster Budownictwa Pasywnego i Energooszczędnego, Polish Wood Cluster, Klaster 3x20, Klaster Informatyczny Wzgórza Nowych Technologii NT Hills, Klaster Technologii Energooszczędnych Euro-Centrum, Śląski Klaster Wodny, Innowacyjny Śląski Klaster Czystych Technologii Węglowych, Śląski Klaster Lotniczy
Organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu	Organizacje pozarządowe	<u>Związek Zawodowy Górników w Polsce</u> „Wujek-Śląsk” Katowicki Holding Węglowy S.A. Kopalnia Węgla Kamiennego „Wujek”, Związek Zawodowy Pracowników Dołowych KWK „Ruda” Ruch Halemba Bielszowice, Międzyzakładowy Związek Zawodowy Okręgu Rudzko-Zabrzeńskiego, NSZZ „Solidarność” KWW „Wujek”, Związek Zawodowy Górników przy KWK „Mysłowice-Wesoła”, <u>NSZZ Solidarność Regionu Śląsko-Dąbrowskiego</u> , Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Porozumienie Związków Zawodowych Górnictwa, Związek Zawodowy Pracowników Dołowych, Związek Zawodowy Pracowników Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla w Polsce, Związek Zawodowy Ratowników Górniczych, Związek Zawodowy Jedności Górniczej, Związek Zawodowy Maszynistów Wyciągowych Kopalni, Federacja Związków Zawodowych Górników Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., Krajowa Sekcja Górnictwa Węgla Kamiennego NSZZ „Solidarność”, Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80”, NSZZ „Solidarność-80”, <u>Międzyzakładowy Związek Zawodowy „Kadra” Górnictwo</u> , Porozumienie Związków Zawodowych Kadra i inne
	Związki zawodowe	
	Organizacje pracodawców	Konfederacja Pracodawców Polskich, <u>Śląski Związek Pracodawców Lewiatan</u> , Związek Przedsiębiorców i Pracodawców Śląsk
	Lokalne	Spółcezeństwo obywatelskie reprezentowane m.in. przez:

Kategoria	Podkategoria	Podmioty
	organizacje społeczne	Stowarzyszenie BoMiasto, Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS, Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS, Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej w Katowicach, Fundacja InStrat i inne
	Organizacje ekologiczne	Stowarzyszenie "Ziemia i My" Centrum Edukacji Ekologicznej - Dąbrowa Górnicza, Fundacja na Rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii – Katowice, Fundacja WWF Polska, Greenpeace, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, Climate-KIC Polska, Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, Polski Klub Ekologiczny – koło w Tychach, Śląski Ruch Klimatyczny, Stowarzyszenie Zielony Imielin, Stowarzyszenie Granice Natury, Stowarzyszenie Nasza Ziemia, Fundacja "Po Prostu Eko", EMOBI - Instytut Rozwoju Elektromobilności i Zrównoważonego Transportu, Stowarzyszenie Czyste Powietrze w Rybniku, Fundacja Ekologiczna "Silesia", Fundacja Ekologiczna Arka i inne
	Organizacje młodzieżowe	Młodzież reprezentowana m.in. przez: Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego, Młodzieżowa Rada Klimatu, Młodzieżowa Rada Miasta Katowice, Młodzieżowa Rada Miasta Piekary Śląskie, Młodzieżowa Rada Miasta w Bytomiu, Młodzieżowa Rada Miasta Rybnika, Polskie Forum Edukacji Europejskiej, Forum Młodzieży Samorządowej
Instytucje otoczenia biznesu	Agencje, izby i fundusze	Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju Sp. z o.o., Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa, Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A., Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o., Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej, Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach, Fundusz Górnośląski S.A., Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach, Śląskie Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera, Krajowa Izba Kłastrów Energii, Regionalna Izba Handlu i Przemysłu w Bielsku-Białej, Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Gliwicach, Śląskie Towarzystwo Gospodarcze Pro Europa, Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowskich Górach, Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa, Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa w Katowicach, Okręgowa Izba Przemysłowo-Handlowa w Tychach, Zagłębiowska Izba Gospodarcza, Żorska Izba Gospodarcza, Górnośląskie Towarzystwo Gospodarcze, Bielski Fundusz Projektów Kapitałowych Spółka z o. o., Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. w Sosnowcu, Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy, Bielskie Centrum Przedsiębiorczości, Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości w Gliwicach, Fundusz Pożyczkowy w Katowicach, Fundusz Pożyczkowy w Gliwicach, Śląski Fundusz Pożyczkowy, Fundusz Pożyczkowy, Lokalny Fundusz Pożyczkowy w Sosnowcu, Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii
	Parki technologiczne i przemysłowe	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum w Katowicach, AURO Business Park Gliwice, Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji, Bytomski Park Przemysłowy, Euro-Centrum Park Przemysłowy, IT LOFT Park w Tychach, Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice”, Park Przemysłowo Technologiczny „Ekopark” w Piekarach Śląskich, Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości, Synergy Park, Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny, Żorski Park Przemysłowy, Zawierciański Park Przemysłowo-Technologiczny, Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny, Park Przemysłowy i Usługowy w Bielsku-Białej, Górnośląski Park Przemysłowy, Jaworznicki Park Technologiczny, Park Przemysłowy „Cross Point” w Żorach, Park Przemysłowy „STARA HUTA”, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w Bielsku Białej, Inkubator Przedsiębiorczości w Gliwicach, Inkubator Przedsiębiorczości w Knurowie, Śląski Inkubator Przedsiębiorczości, Będziński Inkubator Przedsiębiorczości, Inkubator Przedsiębiorczości w Jastrzębiu Zdroju, Inkubator Przedsiębiorczości w Tarnowskim Górach, Górniczy Inkubator Przedsiębiorczości, Akademicki Inkubator

Kategoria	Podkategoria	Podmioty
		Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Rybnickim Inkubatorze Technologicznym, Beskidzki Inkubator Technologiczny, Rybnicki Inkubator Technologiczny, Górnośląski Inkubator Technologiczny
Szkoły i instytucje naukowo-badawcze	Szkoły	<u>Uniwersytet Śląski w Katowicach</u> , <u>Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach</u> , <u>Politechnika Śląska</u> , Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach, Akademia Techniczno-Humanistyczna, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej, Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości, Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu, Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach
	Instytucje naukowo-badawcze	<u>Główny Instytut Górnictwa</u> , <u>Fundacja Forum Energii</u> , <u>Konwersja Energii i Źródła Odnawialne Centrum Badawcze PAN</u> , <u>Instytut Badań Strukturalnych</u> , <u>Instytut Technik Innowacyjnych EMAG</u> , Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze, Sieć Badawcza Łukasiewicz, <u>Regionalna Rada ds. Energii</u> , Centrum Badań i Rozwoju Technologii dla Przemysłu S.A. w Warszawie, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa, Centrum Naukowo-Przemysłowe EMAG S.A., Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Instytut Techniki Górniczej KOMAG, Stowarzyszenie na rzecz Efektywności Energetycznej im. Prof. Krzysztofa Żmijewskiego, <u>Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych</u>
Spółki komunalne i Skarbu Państwa	Spółki komunalne	Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Zawierciu, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Jastrzębiu-Zdrój, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Bytowych Sp. z o.o. w Gliwicach, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdrój, Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zabrze, "Przedsiębiorstwo Komunalne" Sp. z o.o. w Raciborzu i inne
	Spółki Skarbu Państwa	<u>Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.</u> , <u>Tauron Polska Energia S.A.</u> , <u>Katowicki Holding Węglowy S.A.</u> , <u>Kompania Węglowa S.A.</u> , <u>Polska Grupa Górnicza S.A.</u> , <u>Centrala Zbytu Węgla Węglzbyt S.A.</u> , <u>Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego S.A.</u> , <u>Węglokoks S.A.</u> , <u>Katowicki Węgiel Sp. z o.o.</u> , <u>JSW KOKS S.A.</u> , <u>Huta ŁABĘDY S.A.</u> , <u>Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. oddział Katowice</u>

4.2.2 Województwo dolnośląskie

Kategoria	Podkategoria	Podmioty
Administracja publiczna	Ministerstwa	<u>Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii</u>
	Administracja państwowa	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego, Wyższy Urząd Górniczy, <u>Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu</u> , Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Urząd Regulacji Energetyki
	Samorządy	Poziom regionalny: <u>Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego – Grupa Robocza ds. Regionów Węglowych w Transformacji oraz Grupa Robocza ds. Funduszy Sprawiedliwej Transformacji</u> , Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce
	Poziom lokalny	<u>Urząd Miejski w Wałbrzychu, Urząd Miejski w Świdnicy, Urząd Miasta Jedlina-Zdrój, Urząd Miejski w Nowej Rudzie</u> , Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu, Starostwo Powiatowe w Dzierżoniowie, Starostwo Powiatowe w Świdnicy, Zintegrowane Inwestycje Terytorialnej Aglomeracji Wałbrzyskiej i inne
Institucje międzynarodowe	<u>Komisja Europejska (DG Reform, DG Regio, DG Ener, DG Empl, DG Clima), Bank Światowy, Europejski Bank Inwestycyjny (zwłaszcza w zakresie Inicjatywy Jaspers), Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju</u>	
Podmioty gospodarcze	Kopalnie	Kopalnia Węgla Kamiennego Victoria, Kopalnia Węgla Kamiennego Wałbrzych, Kopalnia Węgla Kamiennego Julia (zlikwidowana decyzją z 1 stycznia 1991)
	Górnictwo i powiązane sektory	Elektrownie: Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Wałbrzychu, Polskie Sieci Elektroenergetyczne, Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Świdnica, Energia Komunalna Sp. z o.o., ZEC Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Dzierżoniowie
	Przedsiębiorstwa powiązane z górnictwem	Maszyne Górnicze EKO-BUD II, PHU Maximus Sebastian Makselon, WAMAG S.A., <u>Coal Holding sp. z o.o.</u>
	Sektor przemysłowy	Cersanit III S.A., Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o., Faurecia Wałbrzych, Colgate-Palmolive Manufacturing Poland Sp. z o.o., Tristone Flowtech Poland sp. z o.o., AGC Glass Poland sp. z o.o., Mando Corporation sp. z o.o., Migapol sp. z o.o., Corthinx sp. z o.o., OPALEX sp. z o.o., KOPEX-WAMAG Sp. z o.o., Electrolux Poland Sp. z o.o. – Świdnica, Henkel Polska Operations Sp. z o.o., RONAL POLSKA Sp. z o.o., OPA sp. z o.o. PTZ Stefan Dyerowicz, Zakłady Porcelany Stołowej „Karolina” Sp. z o.o., Fabryka Wkładów Odzieżowych Camela S.A., Forma System Sp. z o.o., ECO Ekologiczne Centrum Odzysku Sp. z o.o., Solar ZKlaster Serwis Sp. z o.o., GREENENERGA POLSKA Sp. z o.o. Sp. K.
Klasy	<u>Wałbrzyski Klaster Energetyczny, Dolnośląski Klaster Elektroenergetyczny EEI, Dolnośląski Klaster Energii Odnawialnej, Innowacyjny Klaster Generacji i Użytkowania Energii w Mega i Nano</u>	
Organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu	Związki zawodowe	Związek Zawodowy Pracowników Ruchu Ciągłego WZK Victoria S.A.
	Organizacje pracodawców	Konfederacja Pracodawców Polskich, Dolnośląski Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, <u>Dolnośląscy Pracodawcy</u>
	Lokalne organizacje	Spółeczeństwo obywatelskie reprezentowane m.in. przez: <u>Spółeczny Zespół ds. sprawiedliwej transformacji subregionu wałbrzyskiego,</u>

Kategoria	Podkategoria	Podmioty	
	społeczne	<u>Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość</u> , Centrum Technologii Energetycznych, Fundacja Wałbrzych 2000, <u>Wałbrzyska Rada Pożytku Publicznego</u> , Rada Rozwoju Gospodarczego Wałbrzycha, Stowarzyszenie Forum Aktywności Lokalnej, Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych - Biuro Regionalne w Wałbrzychu, Fundacja "Razem", społeczeństwo obywatelskie i inne	
	Organizacje ekologiczne	<u>Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA</u> , Fundacja WWF Polska, Greenpeace, <u>Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć</u> , Fundacja „Ekologicznie i Bezpiecznie”, Polski Klub Ekologiczny Koło w Nowej Rudzie, Fundacja „Harmonia”, Dolnośląskie Stowarzyszenie Transport i Ekologia	
	Organizacje młodzieżowe	Młodzież reprezentowana m.in. przez: Młodzieżowa Rada Miasta Wałbrzycha, Wałbrzyskie Stowarzyszenie Młodzieży, Stowarzyszenie „Aktywuj Młodzież”, Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży "Najlepsi", Dolnośląska Rada ds. Młodzieży, Akademia Rozwoju Młodzieży w Świdnicy	
	Instytucje otoczenia biznesu	Agencje, izby i fundusze	<u>Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</u> , <u>Agencja Rozwoju Regionalnego „AGROREG” S.A.</u> , Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej sp. z o.o. , Dolnośląskie Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera, <u>Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.</u> , Górnicka Izba Przemysłowo-Handlowa, Dolnośląska Izba Gospodarcza, Wałbrzyska Izba Gospodarcza, Fundusz Regionu Wałbrzyskiego, Dolnośląski Fundusz Gospodarczy, Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Krajowa Izba Klastrow Energii, Centrum Biznesu i Innowacji w Nowej Rudzie
		Parki technologiczne i przemysłowe	Park Przemysłowy w Wałbrzychu, Dolnośląski Park Technologiczny „T-Park”, Bielawski Park Przemysłowy, Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna, Dolnośląski Park Innowacji i Nauki S.A., Noworudzki Park Przemysłowy, Noworudzki Inkubator Technologiczny
Szkoły i instytucje naukowo-badawcze	Szkoły	Uniwersytet Wrocławski, <u>Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu</u> , <u>Politechnika Wroclawska</u> , Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałbrzychu	
	Instytucje naukowo-badawcze	<u>Główny Instytut Górnictwa</u> , Fundacja Forum Energii, <u>Instytut Rozwoju Terytorialnego</u> , „ <u>Poltegor-Instytut</u> ” <u>Instytut Górnictwa Odkrywkowego</u> , Konwersja Energii i Źródła Odnawialne Centrum Badawcze PAN, Sieć Badawcza Łukasiewicz, Centrum Badań i Rozwoju Technologii dla Przemysłu S.A. w Warszawie, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa, Centrum Naukowo-Przemysłowe EMAG S.A., Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Instytut Techniki Górniczej KOMAG, Stowarzyszenie na rzecz Efektywności Energetycznej im. Prof. Krzysztofa Żmijewskiego, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych	
Spółki komunalne i Skarbu Państwa	Spółki komunalne	Miejski Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o., Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o., Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, sp. z o.o., Wodociągi i Kanalizacja w Dzierżonowie Sp. z o.o., Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Ząbkowicach Śląskich, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowej Rudzie	
	Spółki Skarbu Państwa	<u>Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze „Victoria” S.A.</u> , Grupa TAURON Dystrybucja S.A., Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	

4.2.3 Województwo wielkopolskie

Kategorie	Podkategorie	Podmioty
Instytucja państwa	Administracja Ministerstwa	<u>Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej</u> , <u>Ministerstwo Klimatu i Środowiska</u> , <u>Ministerstwo Aktywów Państwowych</u> , <u>Ministerstwo</u>

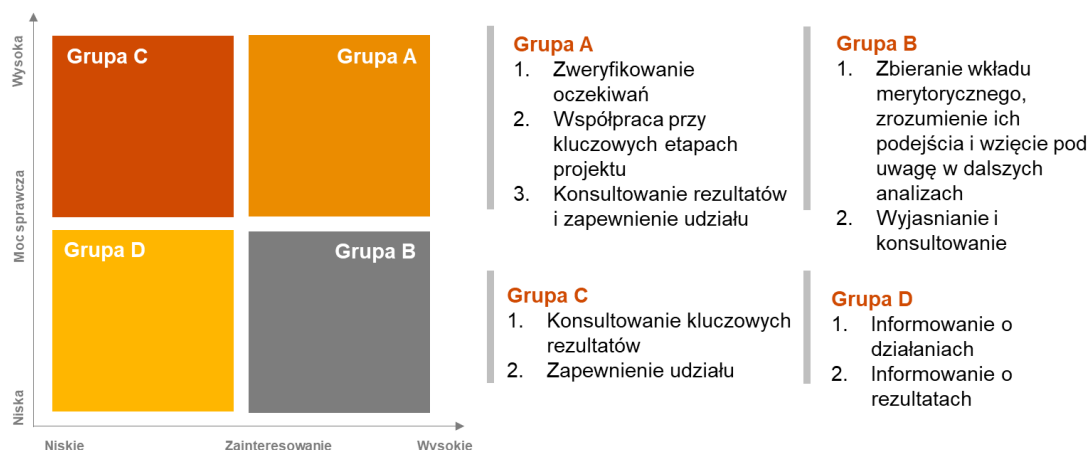
Kategorie	Podkategorie	Podmioty
	państwowa	Rozwoju, Pracy i Technologii
	Agencje, fundusze i inne	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego, Wyższy Urząd Górniczy, Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Urząd Regulacji Energetyki
	Samorządy	<p>Poziom regionalny <u>Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego - Komitet Sterujący ds. transformacji Wielkopolski Wschodniej przy Marszałku Województwa Wielkopolskiego oraz Forum Subregionalne Wielkopolski Wschodniej</u></p> <p>Poziom lokalny <u>Urząd Miejski w Koninie</u>, Urząd Miejski w Turku, Starostwo Powiatowe w Kole, Starostwo Powiatowe w Słupcy, Urząd Gminy i Miasta Kleczew, Związek Gmin Powidzkiego Parku Krajobrazowego i inne</p>
	Instytucje międzynarodowe	<u>Komisja Europejska</u> (DG Reform, DG Regio, DG Ener, DG Empl, DG Clima), Bank Światowy, <u>Europejski Bank Inwestycyjny (zwłaszcza w zakresie Inicjatywy Jaspers)</u> , Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
Podmioty gospodarcze	Kopalnie	Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A., PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin w Kleczewie S.A.
	Górnictwo i powiązane sektory	<p>Elektrownie <u>Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A.</u>, na który składają się Elektrownia Konin, Elektrownia Pątnów I i Elektrownia Pątnów II w Koninie oraz Elektrownia Adamów w Turku, Polskie Sieci Elektroenergetyczne, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Konin Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Gnieźnie, Veolia Energia Poznań SA Zakład Września</p> <p>Przedsiębiorstwa powiązane z górnictwem Fabryka Urządzeń Górnictwa Odkrywkowego (w likwidacji od 15 września 2020), Przedsiębiorstwo „Hydro-Tech” Konin</p>
	Sektory przemysłowe	Huta Aluminium Konin, ADM Poland, Aluminium Konin IMPEXMETAL S.A., ARSANIT sp. z o.o., Kon-Bet sp. z o.o., Neo Energy Sp. z o.o., Munda Energy OZE, Biomasa Partner Group Sp. z o.o., Biogas Technology, DSM, Suntherm, SunErgo Oddział Poznań, Energa Invest Sp. z o.o., Syngaz S.A.
	Klasy	Klaster „Zielona Energia Konin” – złożony ze spółek komunalnych, uwzględniony w kategorii 5.
Organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu	Związki zawodowe	Międzyzakładowy Związek Zawodowy Górników PAK Kopalni Adamów, Międzyzakładowy Związek Zawodowy KADRA Kopalni Adamów, Organizacja Podzakładowa Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów, Organizacja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” Górnictwa Węgla Brunatnego Zagłębia Konińsko-Turkowskiego, Międzyzakładowy Związek Zawodowy Górników KWB „Konin” S.A., Niezależny Związek Zawodowy Pracowników Ruchu Ciągłego „Ruch” KWB Konin, Międzyzakładowy Związek Zawodowy Pracowników Inżynieryjno-Technicznych „Kadra” KWB Konin
	Organizacje pozarządowe	Wielkopolski Związek Pracodawców Lewiatan, Konfederacja Pracodawców Polskich, Pracodawcy RP – Wielkopolska, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców Wielkopolska
	Lokalne organizacje społeczne	Spółceństwo obywatelskie reprezentowane m.in. przez: Stowarzyszenie Zmieniamy Konin, Fundacja Miasto Prowincjonalne, Stowarzyszenie Akcja Konin, Fundacja „Studio Inicjatyw Samorządowych”, Prezes Wielkopolskiego Stowarzyszenia Sołtysów, Fundacja Wioska Filmowa, Stowarzyszenie na rzecz spółdzielni socjalnych - ośrodek wspierania ekonomii społecznej, Fundacja

Kategorie	Podkategorie	Podmioty
		Instrat, Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich, społeczeństwo obywatelskie i inne
	Organizacje ekologiczne	Fundacja Instytut Zielonej Przyszłości, Fundacja Rozwój TAK – Odkrywki NIE, Fundacja WWF Polska, Greenpeace, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, Instytut Zielonej Przyszłości, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Przyjezierze, Fundacja "Zielony Las", Stowarzyszenie "Kopalnia Przyszłości", Nadwarciańskie Stowarzyszenie Ekologiczne Ekosfera, Turecki Klub Ekologiczny w Turku
	Organizacje młodzieżowe	Młodzież reprezentowana m.in. przez: Młodzieżowa Rada Miasta Konina, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, Stowarzyszenie Młodych Wielkopolan, Stowarzyszenie Teraz Młodzież, Fundacja na rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży "Otwarcie", Stowarzyszenie Inicjatyw Młodzieżowych "Dlaczego Nie", Stowarzyszenie Rozwoju Młodzieży
	Instytucje otoczenia biznesu	Agencje, izby i fundusze
Parki technologiczne i przemysłowe		Turecki Inkubator Przedsiębiorczości, Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji UAM
Szkoły i instytucje naukowo-badawcze	Szkoły	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Politechnika Poznańska, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wyższa Szkoła Kadr Menedżerskich, Zespół Szkół Budownictwa i Kształcenia Zawodowego w Koninie
	Instytucje naukowo-badawcze	Główny Instytut Górnictwa, Fundacja Forum Energii, Konwersja Energii i Źródła Odnawialne Centrum Badawcze PAN, Sieć Badawcza Łukasiewicz, Centrum Badań i Rozwoju Technologii dla Przemysłu S.A. w Warszawie, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa, Centrum Naukowo-Przemysłowe EMAG S.A., Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Instytut Techniki Górniczej KOMAG, Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo Technicznych NOT w Koninie
Spółki komunalne i Skarbu Państwa	Spółki komunalne	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Koninie, Miejski Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o., Miejski Zakład Komunikacji w Koninie Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Koninie, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Turku
	Spółki Skarbu Państwa	Tauron Polska Energia S.A., Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

4.3 Mapowanie

Wstępne mapowanie interesariuszy należy uznać za jedno z najważniejszych zadań, mających wpływ na powodzenie projektu. Interesariuszy można podzielić na cztery grupy, biorąc pod uwagę poziom ich mocy sprawczej i zainteresowanie Sprawiedliwą Transformacją. Każda grupa wymaga innych działań, aby uczestniczyć w procesie, zgodnie z ich motywacją, oczekiwaniami i zainteresowaniami. Taka metodologia mapowania ułatwia przeprowadzenie efektywnego zaangażowania interesariuszy.

Schemat 2. Metodologia zastosowana do mapowania interesariuszy i rekomendowane działania dla poszczególnych grup

Źródło: opracowanie własne.

Kryteria użyte podczas mapowania oparte są na standardowej metodologii. Osiągają wysoki albo niski poziom, tworząc w ten sposób cztery grupy interesariuszy: Grupę A o dużej mocy sprawczej i zainteresowaniu procesem, Grupę B o dużym zainteresowaniu, ale małej mocy sprawczej, Grupę C o niskim zainteresowaniu, ale o dużej mocy sprawczej i Grupę D o małej mocy sprawczej i małym zainteresowaniu.

Tabela 7. Metodologia zastosowana do mapowania i analizy interesariuszy

Kryteria	Poziom	Opis
Moc sprawcza Opisuje poziom wpływu interesariusza na opracowywanie i wdrażanie TPST. Odzwierciedla wpływ na podejmowanie decyzji i zdolność do kształtowania tych procesów.	Wysoki	Rola decyzyjna interesariuszy samodzielnie, a także w partnerstwie z innymi, lub duża zdolność wpływania na proces decyzyjny prowadzony przez innych.
	Niski	Pośrednie możliwości decyzyjne interesariuszy, wyrażanie opinii i sugestii, które mogą nie być brane pod uwagę przez decydentów.
Zainteresowanie Opisuje poziom zaangażowania interesariusza w opracowywanie i wdrażanie TPST. Pod uwagę brany jest poziom spójności interesów z celami i działaniami MST.	Wysoki	Zaangażowanie we wszystkie etapy opracowywania i wdrażania TPST, jak też jasno wyrażona gotowość do udziału w procesie.
	Niski	Brak wyraźnego dotychczasowego zaangażowania w opracowywanie TPST i brak gotowości do zaangażowania się w dalsze wdrażanie w przyszłości.

Źródło: opracowanie własne.

Grupa A z wysokim zainteresowaniem i mocą sprawczą

Niezbędne jest upewnienie się, że oczekiwania podmiotów z tej grupy zostaną zweryfikowane, a rezultaty projektów skonsultowane z nimi. Ścisła współpraca z nimi przy kluczowych etapach i odpowiednie działania wspierające ich zaangażowanie są niezbędne do uzyskania ich poparcia. Uzyskanie deklaracji udziału ze strony tych podmiotów i ich aktywne zaangażowanie pozostają kluczowymi czynnikami sukcesu w opracowywaniu i wdrażaniu TPST.

Zarządzanie zaangażowaniem

Grupa ta obejmuje kluczowych interesariuszy Sprawiedliwej Transformacji. Wymagają oni ostrożnego zarządzania przez cały okres opracowywania i wdrażania TPST ze względu na znaczący wpływ na proces i jego wyniki. Formalne praktyki robocze, takie jak wywiady pogłębione i spotkania w ramach grup roboczych, powinny być uzupełnione dodatkowymi i proaktywnymi działaniami, zapewniającymi ich zaangażowanie, ciągły udział i pełne zrozumienie ich roli i oczekiwań wobec ich zaangażowania.

Grupa B z wysokim zainteresowaniem i niską mocą sprawczą

Pomimo ograniczonej mocy sprawczej tych interesariuszy, ich zaangażowanie w opracowanie i wdrażanie TPST ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia osiągnięcia ich celów oraz skutecznego i pomyślnego przeprowadzenia obu procesów. Interesariusze z tej grupy odgrywają kluczową rolę w budowaniu wsparcia dla TPST w społeczeństwie obywatelskim, zwłaszcza w dotkniętych transformacją społecznościach lokalnych. Część tych interesariuszy to potencjalni beneficjenci Sprawiedliwej Transformacji. W związku z tym należy zebrać obawy wszystkich wymienionych grup, a ich uczestnictwo powinno zostać zagwarantowane poprzez zapewnienie im zrozumienia Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji oraz zapewnienie ich celowego zaangażowania.

Zarządzanie zaangażowaniem

Ta grupa interesariuszy ma duży potencjał wnoszenia wartości dodanej poprzez dostarczanie konkretnej i wewnętrznej wiedzy w zakresie opracowywania TPST. Mogą również stać się znaczącymi graczami w dalszym wdrażaniu TPST, poprzez dystrybucję informacji i wiedzy o prowadzonych działaniach, a także bycie potencjalnymi beneficjentami TJPST. Lepsze zrozumienie celu i działań TPST, zapewnione na wczesnym etapie, może przynieść korzyści podczas późniejszego wdrażania TPST. Działania angażujące powinny koncentrować się na ogólnym informowaniu ich o procesie i zbieraniu potrzebnego wkładu merytorycznego.

Grupa C z niskim zainteresowaniem i wysoką mocą sprawczą

Grupa C składa się z podmiotów, których moc sprawcza określona jest jako wysoka. Wynika to z ich pozycji i wpływu na zidentyfikowanych decydentów (ministerstwa, władze regionalne i Komisję Europejską). Niemniej jednak grupy te nie wykazują szczególnego zainteresowania opracowywaniem i wdrażaniem TPST.

Zarządzanie zaangażowaniem

Interesariuszy z grupy C należy zaangażować i skonsultować się z nimi w zakresie ich zainteresowań i kluczowych rezultatów projektu. Należy położyć nacisk na ciągłe zwiększanie ich zaangażowania. Ważne jest zapewnienie im udziału w działaniach zwiększających zaangażowanie, takich jak spotkania grup roboczych, aby dostarczyć im możliwości poruszania się w obszarach ich zainteresowania, a tym samym zdobycia ich poparcia. W razie potrzeby należy wprowadzić proaktywne metody komunikacji.

Grupa D z niskim zainteresowaniem i mocą sprawczą

Zaleca się stworzenie możliwości zaangażowania podmiotów z tej grupy poprzez korzystanie i przekazywanie im informacji z TPST, aby były na bieżąco poinformowane o przebiegu procesu.

Podmioty te powinny być informowane zarówno o decyzjach, jak i rezultatach opracowywania i wdrażania TPST.

Zarządzanie zaangażowaniem	Ta grupa interesariuszy ma niewielką moc sprawczą i zainteresowanie Sprawiedliwą Transformacją, powinni jednak być informowani o tym procesie za pośrednictwem ogólnych kanałów komunikacji, aby zbudować ich poparcie dla Sprawiedliwej Transformacji. Pomogłoby to zwiększyć ich świadomość i zaangażowanie w przypadku, gdyby ich udział w TPST był konieczny. Ich wkład i poglądy na temat opracowywania i wdrażania mogą być pomocne, jednak nie są niezbędne do przygotowania TPST i przeprowadzenia transformacji w sposób skuteczny i włączający.
-----------------------------------	---

Na podstawie analizy danych zastanych, wywiadów z przedstawicielami interesariuszy, analiz ekspertów, rozpoznanych postaw i działań prowadzonych do tej pory przez interesariuszy, a także doświadczenia zespołu, opracowano powyższe mapowanie interesariuszy. Pozycje punktów ilustrują poziom mocy sprawczej i zainteresowania przypisane do podkategorii interesariuszy. W niektórych przypadkach poszczególnych interesariuszy lub ich grupy wyodrębniano z podkategorii, biorąc pod uwagę ich specyfikę lub wyjątkową rolę w opracowywaniu i wdrażaniu Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji. Takim przykładem jest Komisja Europejska, która jest inicjatorem projektu i charakteryzuje się znaczącym zainteresowaniem i mocą sprawczą w tym procesie. Ze względu na różny poziom zaangażowania i wpływu na Sprawiedliwą Transformację grup interesariuszy na Śląsku, Dolnym Śląsku i w Wielkopolsce, zespół **przygotował trzy mapowania, indywidualnie dla każdego regionu**. Legenda jest uniwersalna i ma zastosowanie do każdej mapy.

Tabela 8. Legenda do map interesariuszy.

Administracja publiczna	
1	Ministerstwa (MFIPR, MKiŚ, MAP, MRPiT)
2a	Samorządy regionalne
2b	Samorządy lokalne
3a	Komisja Europejska
3b	Institucje międzynarodowe
Podmioty gospodarcze	
4	Górnictwo i powiązane sektory
5	Sektor przemysłowy
6	Klustry
Organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu	
7a	Związki zawodowe
7b	Organizacje pracodawców
7c	Lokalne organizacje społeczne
7d	Organizacje ekologiczne
7e	Organizacje młodzieżowe
8	Institucje otoczenia biznesu
Szkoły i instytucje naukowo-badawcze	
9	Szkoły
10	Institucje naukowo-badawcze
Spółki komunalne i Skarbu Państwa	
11	Spółki komunalne
12	Spółki Skarbu Państwa

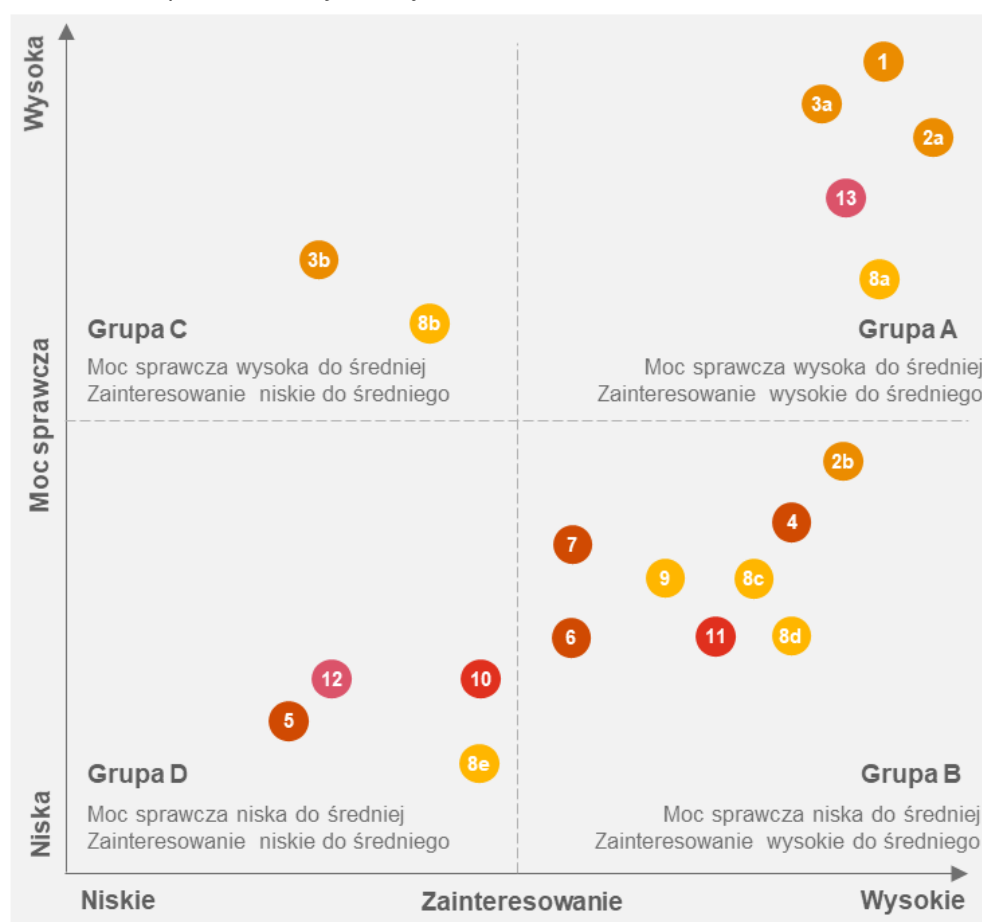
Źródło: opracowanie własne.

Ministerstwa, samorządy regionalne i Komisja Europejska, instytucje międzynarodowe, organizacje pracodawców, spółki komunalne, klustry, sektor przemysłowy, organizacje młodzieżowe, organizacje ekologiczne oraz instytucje naukowo-badawcze są stosunkowo podobnie pozycjonowane na mapach. Ministerstwa, samorządy regionalne i Komisja Europejska znajdują się w Grupie A, ponieważ jako decydenci są zaangażowani w Sprawiedliwą Transformację i mają możliwość wpływania na decyzje

dotyczące TPST. Sektor przemysłowy, klastry, organizacje młodzieżowe, organizacje ekologiczne oraz instytucje naukowo-badawcze zostały umieszczone w Grupie B. Są dość zaangażowane lub zaangażowane w Sprawiedliwą Transformację, niemniej jednak nie są decydentami i nie mają dużej mocy sprawczej w tym procesie. Ich zaangażowanie i wpływ na proces jest podobny we wszystkich regionach. Organizacje międzynarodowe i organizacje pracodawców znajdują się w tym samym miejscu na wszystkich trzech mapach. Określenie ich mocy sprawczej jako wysokiej wynika z ich pozycji i wpływu na zidentyfikowanych decydentów (ministerstwa, władze regionalne i Komisję Europejską). Niemniej jednak grupy te nie wyrażają szczególnego zainteresowania opracowywaniem ani wdrażaniem TPST. Spółki komunalne znajdują się w Grupie D dla każdego regionu. Przejawiają pewne zainteresowanie TPST, jednak ich wpływ na proces jest raczej niewielki.

Śląsk

Schemat 3. Mapa intersariuszy dla Śląska

Źródło: opracowanie własne.

Na Śląsku związki zawodowe znalazły się w Grupie A ze względu na duże zaangażowanie w ten proces oraz wpływ i presję, jaką są w stanie wywierać na decydentów. Jednak decyzje podejmowane są przez administrację publiczną, niekiedy też przez spółki Skarbu Państwa, dlatego na osi mocy sprawczej związki znajdują się niżej od nich. Spółki Skarbu Państwa należą do Grupy A, ponieważ są właścicielami większości kopalń na Śląsku i ściśle współpracują z administracją publiczną w zakresie Sprawiedliwej Transformacji. Charakteryzują się zarówno wpływem na proces, jak i zaangażowaniem.

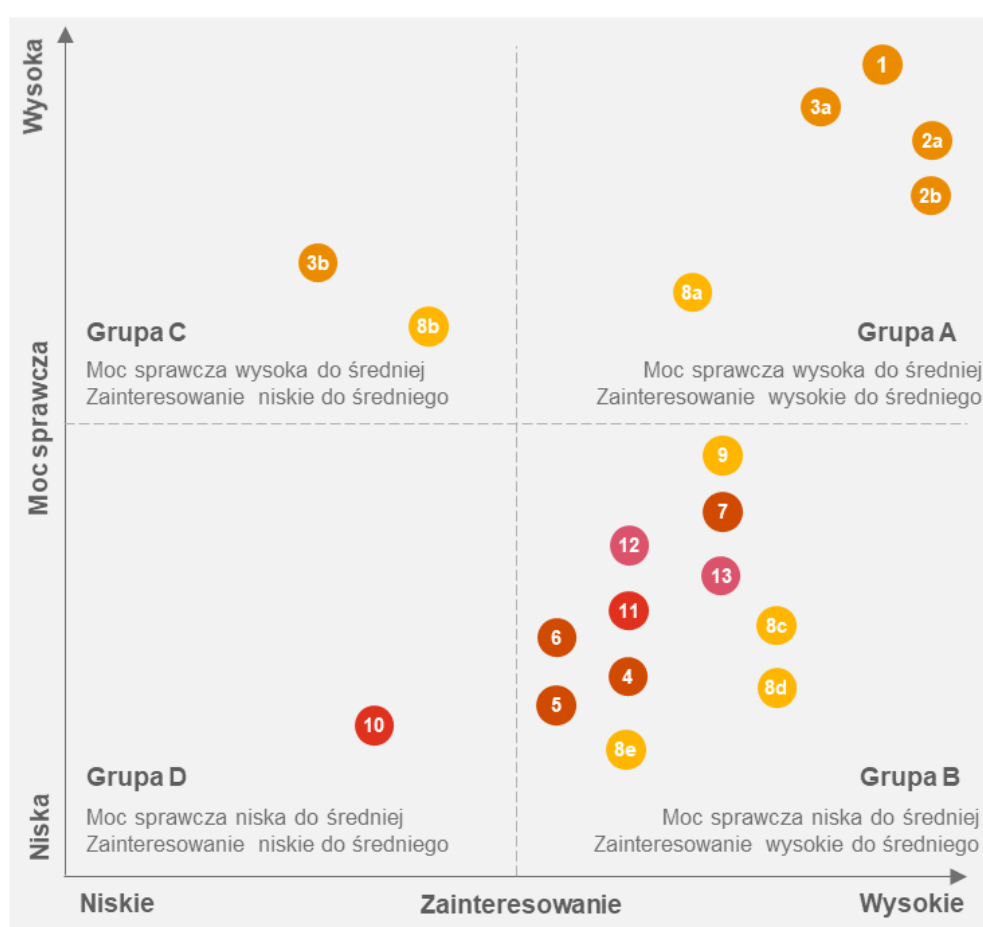
Firmy z sektorów górniczych i powiązanych z górnictwem nie są szczególnie zaangażowane w Sprawiedliwą Transformację, ponieważ są zwykle reprezentowane przez spółki Skarbu Państwa i związki zawodowe. Samorządy lokalne na Śląsku są zaangażowane w ten proces, jednak to władze regionalne i centralne są decydentami w tym zakresie, więc ich moc sprawcza jest mniejsza.

Instytucje otoczenia biznesu oraz lokalne organizacje społeczne są zaangażowane w Sprawiedliwą Transformację i biorą udział w przygotowywaniu TPST w swoich obszarach, a więc odpowiednio biznesu i społeczności lokalnej.

Szkoły znajdują się w Grupie D, jednak blisko granicy z Grupą B, ponieważ kilku przedstawicieli szkół jest zaangażowanych w ten proces. Niemniej jednak należy zauważyć, że są to jedynie pojedynczy profesorowie, a nie całe uczelnie jako instytucje. Doradzają administracji publicznej i firmom przy podejmowaniu decyzji, zapoznają ich z wynikami badań, danymi oraz wiedzą ekspercką w tym obszarze.

Dolny Śląsk

Schemat 4. Mapa interesariuszy dla Dolnego Śląska

Źródło: opracowanie własne.

Samorządy województwa dolnośląskiego są przypisane do Grupy A. Władze lokalne są szczególnie zaangażowane w proces Sprawiedliwej Transformacji w subregionie wałbrzyskim. Założyły i nadal wspierają Społeczny Zespół ds. sprawiedliwej transformacji subregionu wałbrzyskiego, którego celem jest przygotowanie wysokiej jakości wkładu do TPST w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców wałbrzyskiego.

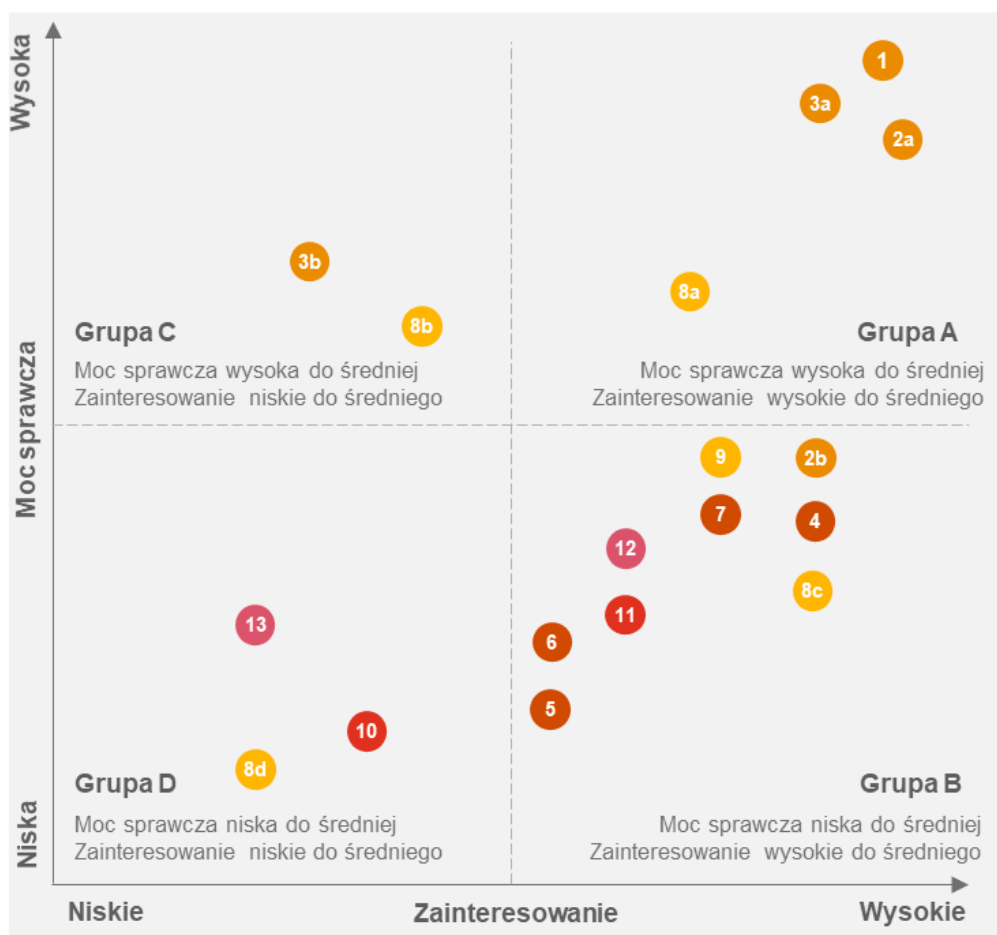
W subregionie wałbrzyskim działa jedna znacząca spółka Skarbu Państwa - Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze „Victoria” S.A. - która jest zaangażowana w proces, gdyż podlega bezpośredniemu wpływowi Sprawiedliwej Transformacji. Zarówno instytucje otoczenia biznesu, jak i lokalne organizacje społeczne są zaangażowane w Sprawiedliwą Transformację i biorą udział w

opracowywaniu TPST w swoich obszarach, a więc odpowiednio biznesu i społeczności lokalnej. Górnictwo i powiązane sektory mają raczej małe znaczenie w subregionie wałbrzyskim i są umiarkowanie zaangażowane w proces, który ma na nie niewielki wpływ.

Szkoły znajdują się w Grupie D, jednak blisko granicy z Grupą B. Zaangażowani w ten proces są profesorowie pracujący na uczelniach wyższych, głównie we Wrocławiu. Niemniej jednak należy zauważyć, że w proces zaangażowani są tylko pojedynczy profesorowie, a nie całe uczelnie jako instytucje. Doradzają administracji publicznej i firmom przy podejmowaniu decyzji, zapoznają ich z wynikami badań, danymi oraz wiedzą ekspercką w tym obszarze. Na Dolnym Śląsku związki zawodowe są przypisane do Grupy D. Wśród aktywnych związków zawodowych jest tylko Związek Zawodowy Pracowników Ruchu Ciągłego WZK Victoria S.A. Ten związek zawodowy nie jest szczególnie zaangażowany w Sprawiedliwą Transformację i ma niewielki wpływ na ten proces.

Wielkopolska

Schemat 5. Mapa interesariuszy dla Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne.

Instytucje otoczenia biznesu są przypisane do Grupy A, gdyż kategoria ta obejmuje Agencję Rozwoju Regionalnego w Koninie, która zarządza procesem przygotowywania TPST, zapewnia zaangażowanie interesariuszy i jest najbardziej zaangażowanym w Sprawiedliwą Transformację podmiotem w Wielkopolsce. W Grupie A zlokalizowane są też górnictwo i sektory powiązane, ze względu na należący do tej kategorii Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. ZEPAK S.A. jest właścicielem kopalń w subregionie konińskim, dlatego szczególnie angażuje się w Sprawiedliwą Transformację i ma na nią istotny wpływ.

Samorząd lokalny subregionu konińskiego jest zaangażowany w proces, jednak decydentami w tej sprawie są władze regionalne i centralne, więc ich wpływ na ten proces jest relatywnie mniejszy. Spośród wszystkich regionów najbardziej aktywne i zaangażowane w Wielkopolsce są lokalne organizacje społeczne, jednak ich niewielki wpływ na ten proces umieszcza je w Grupie B. Związki zawodowe w Wielkopolsce są zainteresowane Sprawiedliwą Transformacją, ale ich zaangażowanie jest raczej umiarkowane, a wpływ raczej słaby.

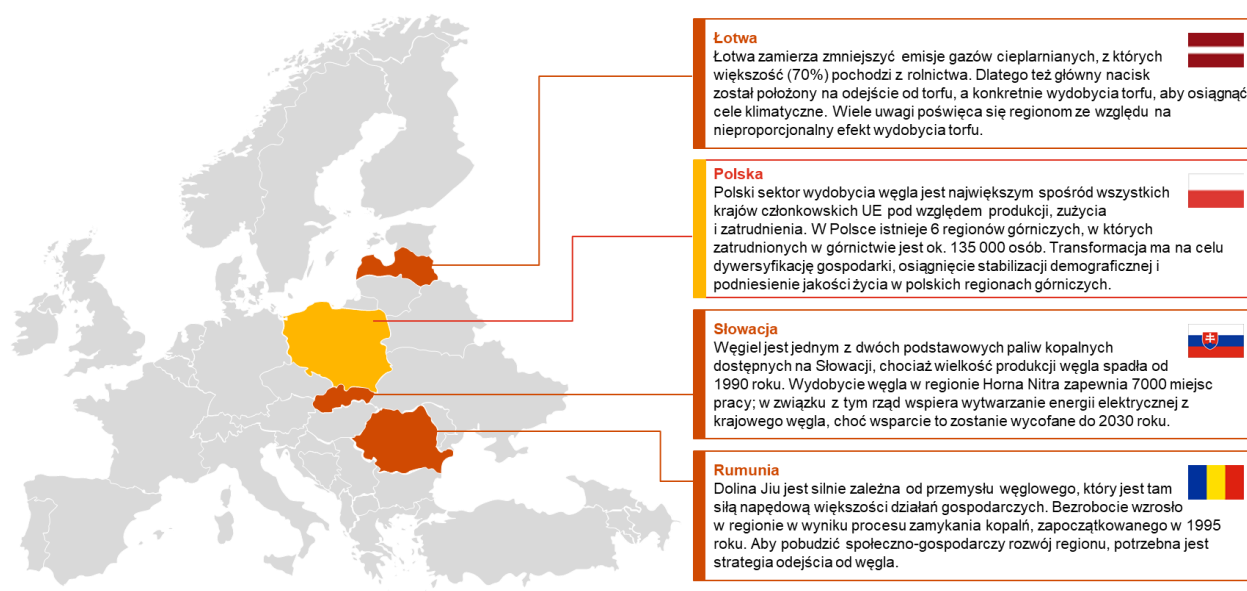
W Wielkopolsce szkoły są mniej zaangażowane w Sprawiedliwą Transformację niż w innych regionach. Profesorowie uczelni wyższych nie doradzają decydentom i kluczowym interesariuszom w sposób sformalizowany, jak to ma miejsce na Śląsku i Dolnym Śląsku. W Wielkopolsce nie ma żadnych znaczących spółek Skarbu Państwa, które byłyby istotnie zainteresowane Sprawiedliwą Transformacją

4.4 Studia przypadku zaangażowania interesariuszy Sprawiedliwej Transformacji

W tym rozdziale przedstawiono studia przypadku regionów, które obecnie przechodzą transformację energetyczną w Unii Europejskiej. Opisano przykłady transformacji i szczegóły przyjętych strategii zaangażowania interesariuszy, wyciągając wnioski, które mają zastosowanie w Polsce. Przykłady te obejmują zaawansowany etap odejścia od węgla w regionach Horna Nitra na Słowacji i Dolina Jiu w Rumunii, a także odejście od torfu w Regionie Planowania Latgale (*pol. Łatgalia*) i Regionie Planowania Vidzeme (*pol. Liwonia*) na Łotwie.

Transformacja energetyczna zarówno na Słowacji, jak i w Rumunii dotyczy **węgla**, który jest jednym z najmniej czystych źródeł energii, mającym znaczący wpływ zarówno na lokalne środowisko, jak i globalny klimat. Pomimo faktu, że Łotwa koncentruje się na odejściu od **torfu** i nie oczekuje się, że będzie to oznaczało tak poważne zmiany gospodarcze, jak w przypadku Słowacji i Rumunii, można tam zidentyfikować kilka ogólnych dobrych praktyk nadających się do wykorzystania. Z tego powodu łotewską transformację uwzględniono w analizie, poszukując wniosków i możliwości ich zastosowania w Sprawiedliwej Transformacji polskich regionów węglowych.

Schemat 6. Regiony europejskie wybrane do analizy studiów przypadku

Źródło: opracowanie własne.

4.4.1 Horna Nitra, Słowacja

Przejście od węgla było w regionie Horna Nitra delikatną kwestią, w której wyrażały się sprzeczne opinie zarówno zainteresowanych stron, jak i opinii publicznej. Transformacja była jednym z kluczowych tematów regionalnych dyskusji politycznych, a ze względu na sprzeczne opinie była również jednym z kluczowych tematów w wyborach samorządowych, dzieląc obywateli na dwie przeciwstawne grupy zwolenników górnictwa i popierających odejście od węgla. Dlatego też odpowiednie zaangażowanie wszystkich interesariuszy, przejrzyste działania i jasna komunikacja miały wyjątkowe znaczenie dla zapewnienia, że proces może przebiegać skutecznie i bez przeszkód.

Tabela 9. Transformacja na przykładzie słowackich regionów węglowych

Przykład transformacji	Słowacki region Horna Nitra opiera się na węglu, zapewniając dużą liczbę miejsc pracy lokalnym społecznościom i integrując całe sektory gospodarki (technologie wydobywcze, górnictwo, przetwórstwo, logistyka, produkcja energii elektrycznej i ciepła, wykorzystanie energii elektrycznej i ciepła w dalszej produkcji przemysłowej).	
	Odchodząc od węgla Horna Nitra potrzebuje pomocy w dywersyfikacji swojej gospodarki i rekultywacji terenów górniczych. Słowacja poszukuje możliwości dywersyfikacji gospodarki i tworzenia możliwości zatrudnienia w regionie Horna Nitra przy jednoczesnej bezpiecznej likwidacji działalności wydobywczej oraz poprawie środowiska i jakości życia.	

Źródło: opracowanie własne.

W celu skutecznego zarządzania procesem transformacji i wyważenia różnych oczekiwań i interesów, wielu interesariuszy i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego było zaangażowanych w dyskusję i przygotowanie wizji oraz planu działania na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Tak szeroki zakres konsultacji nie jest zwykle stosowany w przypadku podobnych inicjatyw strategicznych na Słowacji.

Proces konsultacji obejmował kilka rund nieformalnych i formalnych konsultacji z udziałem około 50 interesariuszy. Podczas każdej rundy opinie i komentarze interesariuszy były zbierane, oceniane i włączane do zaktualizowanej wersji planu działania.

Schemat 7. Przebieg procesu konsultacji w opracowywaniu planu działania dla transformacji regionu Horna Nitra

Źródło: opracowanie własne.

4.4.2 Dolina Jiu, Rumunia

Odejście od węgla w regionie Doliny Jiu jest złożoną kwestią ze względu na zaangażowanie szerokiego grona interesariuszy i ogółu społeczeństwa, w tym przedstawiciele związków górniczych i organizacji religijnych.

Tabela 10. Transformacja na przykładzie rumuńskich regionów węglowych

Przykład transformacji	Zamknięcie kopalń w Dolinie Jiu miało znaczący negatywny wpływ na wiele rodzin w regionie, ponieważ dla 1/3 z nich górnictwo stanowi główne źródło dochodów. W rezultacie wielu mieszkańców wyemigrowało do innych regionów Rumunii lub za granicę.	
	Biorąc pod uwagę krytyczną sytuację społeczno-gospodarczą, istnieje potrzeba pobudzenia rozwoju społecznego i gospodarczego w Dolinie Jiu. Odejście od węgla ma na celu rozwiązanie problemu braku rozwoju społecznego i gospodarczego w regionach poprzez dostosowanie projektu do lokalnych realiów. W trakcie transformacji Rumunia zamierza znacząco podnieść dynamikę Doliny Jiu poprzez określenie najbardziej odpowiednich sposobów wykorzystania mocnych stron regionu w celu stworzenia nowego systemu rozwoju sytuacji społeczno-gospodarczej.	

Źródło: opracowanie własne.

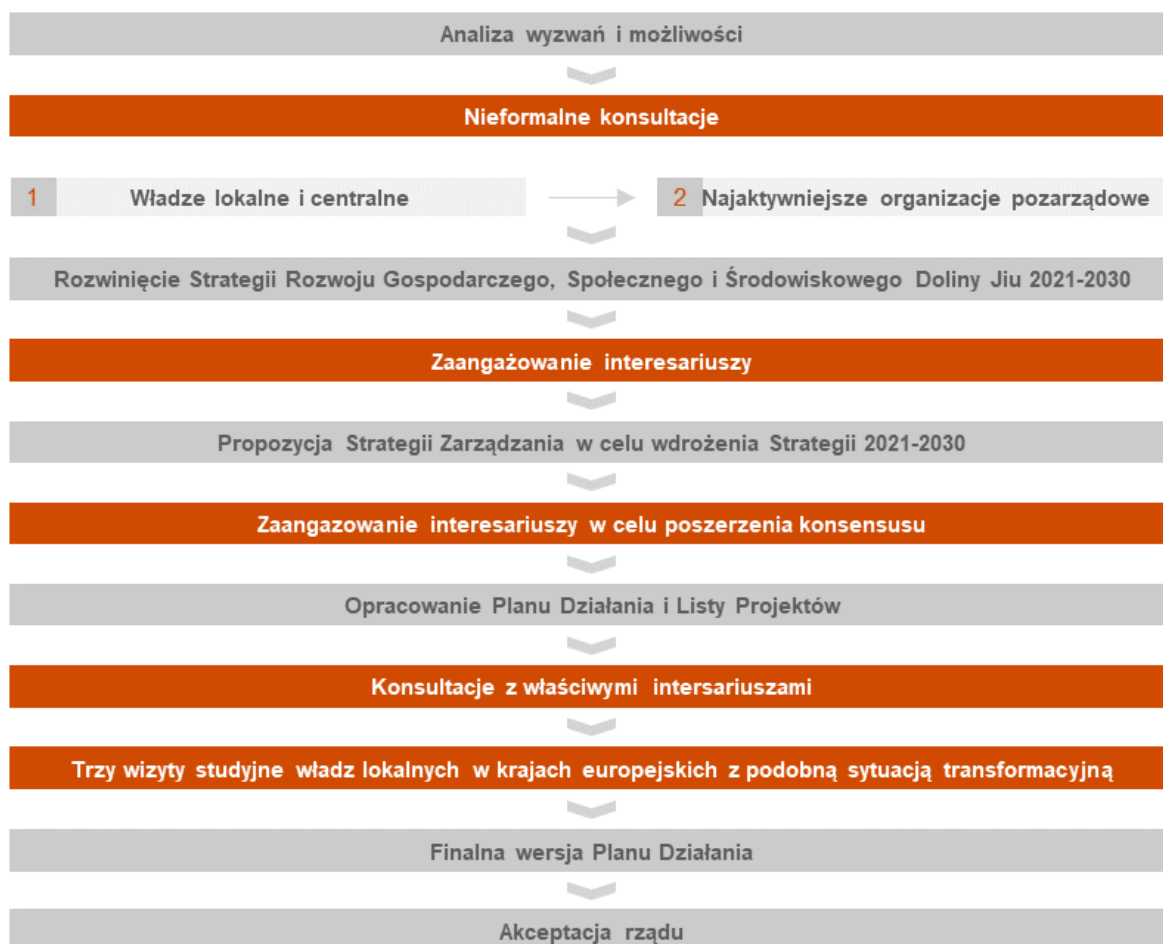
Powodzenie procesu transformacji Doliny Jiu wymaga wnikliwego podejścia, bazującego na różnym postrzeganiu transformacji przez interesariuszy. Identyfikując interesariuszy, główny nacisk kładzie się na kluczowych aktorów na poziomie lokalnym, takich jak firmy wydobywcze, organizacje religijne,

radę regionalną i rząd centralny, jako głównych decydentów, nadających kierunek procesowi transformacji.

Wyzwaniem stała się współpraca z rządem w związku z wyborami samorządowymi i parlamentarnymi, które odbywały się w 2020 roku. Niezbędne stało się wzięcie pod uwagę kontekstu wyborczego i postulatów burmistrzów, wnioskujących o wstrzymanie transformacji na czas wyborów, co doprowadziło do dostosowania podejścia.

Ogółem podczas profilowania interesariuszy zmapowano listę ponad 450 podmiotów. Interesariusze byli zaangażowani w różnych formatach, np. poprzez spotkania, warsztaty i grupy fokusowe. W celu osiągnięcia konsensusu w kluczowych delikatnych kwestiach należy zorganizować konsultacje społeczne.

Schemat 8. Przebieg procesu konsultacji w opracowywaniu planu działania dla transformacji regionu Dolina Jiu

Źródło: opracowanie własne.

4.4.3 Wnioski dla łotewskich regionów torfowych

Pomimo tego, że Łotwa dokonuje odejścia od torfu, a nie węgla, istnieją pewne podobieństwa między procesem tam i w Polsce, które uzasadniają analizę strategii zaangażowania interesariuszy jako studium przypadku. Analiza przeprowadzona przez zespół PwC Łotwa pozwala na wyciągnięcie kilku istotnych wniosków, które można zastosować przy opracowywaniu strategii zaangażowania interesariuszy polskiej Sprawiedliwej Transformacji.

Tabela 11. Transformacja na przykładzie łotewskich regionów torfowych

Przykład transformacji	Przemysł torfowy stanowi istotną część łotewskiej gospodarki. W 2018 roku wygenerował 1,4% PKB (ok. 400 mln. EUR) i odpowiadał za 1,4% łotewskiej wartości eksportu (176 mln. EUR). Sektor ten zapewnia około 2000 miejsc pracy. Torf wydobywany dla ogrodnictwa generuje ok. 15,6% wszystkich emisji CO2 na Łotwie.	
	Głównym wyzwaniem dla Łotwy jest zrównoważenie korzyści środowiskowych i strat gospodarczych wynikających ze zmniejszenia wydobycia lub zużycia torfu. Wydaje się, że regiony Latgale i Vidzeme mają tu największy wpływ ze względu na bardziej niekorzystne warunki społeczno-gospodarcze. W przypadku zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko, możliwymi alternatywami są na przykład zwiększenie rekultywacji torfowisk i zmniejszenie ilości torfu wykorzystywanego w energetyce.	

Źródło: opracowanie własne.

Zespół PwC Łotwa przygotował raport zawierający rekomendacje dotyczące strategii zaangażowania interesariuszy. Kluczowe ustalenia dotyczą analizy interesariuszy, a także działań proponowanych w planie zaangażowania.

Zgodnie z raportem zarządzanie interesariuszami zaangażowanymi w krajową grupę roboczą (ministerstwa, regiony planowania, partnerzy społeczni i stowarzyszenia zawodowe) powinno być prowadzone z największą starannością przez cały okres przygotowywania i wdrażania TPST. Powodem tego jest ich duże zaangażowanie i znaczący wpływ na proces i rezultaty. Z drugiej strony, interesariusze zaangażowani w regionalne grupy robocze (gminy, przedsiębiorstwa, inkubatory przedsiębiorczości, organizacje pozarządowe, instytucje szkolnictwa wyższego i zawodowego), które wnoszą wkład do TPST, wykazują stosunkowo mniejszy wpływ i zainteresowanie. Dlatego te zainteresowane strony powinny być na bieżąco informowane, a ich świadomość dotycząca MST powinna zostać zwiększona. Opinia publiczna i media mają niewielki wpływ i zainteresowanie TPST. Rezultaty MST mogą mieć wpływ na opinię publiczną; dlatego kluczowe jest podnoszenie ich świadomości poprzez przekazywanie najistotniejszych informacji.

Zespół PwC Łotwa zalecił dalsze wdrażanie planu zaangażowania w oparciu o działania już przewidziane w projekcie TPST. Plan zaangażowania przewiduje realizację dwóch rodzajów działań podczas opracowywania i wdrażania TPST.

Tabela 12. Działania do wdrożenia podczas opracowywania i wdrażania TPST na Łotwie

Działania wymagane	Działania opcjonalne
<ul style="list-style-type: none"> Działania oparte na mechanizmie zarządzania i przewidujące formalne zaangażowanie na poziomie krajowym i regionalnym poprzez grupy robocze; Działania organizowane zgodnie z wymogami określonymi w przepisach krajowych (np. konsultacje społeczne, dystrybucja projektu TPST do pisemnego zaopiniowania); Działania organizowane w ramach Projektu realizowanego przez PwC (np. wywiady, ankiety, warsztaty, wizyty terenowe). 	<p>Działania zalecane do proaktywnego wdrażania w oparciu o mapę interesariuszy uwzględniającą wpływ i zainteresowanie interesariuszy (np. opracowanie materiałów informacyjnych, komunikaty prasowe).</p>

Źródło: opracowanie własne.

4.4.4 Wyciągnięte wnioski i możliwość ich zastosowania

Analiza studiów przypadku z krajów przechodzących transformację umożliwiła wyciągnięcie wniosków i zidentyfikowanie najlepszych praktyk dotyczących zaangażowania interesariuszy w opracowywanie i wdrażanie TPST. Charakter transformacji na Słowacji i w Rumunii jest podobny do polskiego ze względu na zagadnienie odejścia od węgla i poziom delikatności tematu, jednak przypadek łotewski podkreślił znaczenie i powszechność zidentyfikowanych praktyk.

Kluczowe wnioski wyciągnięte z analizy studiów przypadku transformacji energetycznej w Unii Europejskiej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Kluczowe wnioski z analizy studiów przypadku dotyczące zaangażowania interesariuszy

Kluczowe wyciągnięte wnioski	
	<p>Zaangażowanie wielu interesariuszy na każdym etapie opracowywania i wdrażania TPST</p> <p>Wielopoziomowe zaangażowanie interesariuszy umożliwia bardziej spójną współpracę i proces decyzyjny dzięki zaangażowaniu aktorów o różnym poziomie mocy sprawczej i zainteresowania. Zaangażowanie lokalnych interesariuszy ma szczególne znaczenie, ponieważ są oni świadomi lokalnych uwarunkowań i kontekstu. Ich zaangażowanie jest niezbędne do budowania lokalnego poparcia dla TPST.</p>
	<p>Formalizacja zaangażowania</p> <p>Aby skutecznie zaangażować szerokie grono interesariuszy, konieczne jest sformalizowanie form zaangażowania. Przykładem takiej formalizacji jest tworzenie formalnych grup roboczych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Grupy wspierają formalizację powiązań komunikacyjnych między rządem a regionami, a także między różnymi interesariuszami. Grupy robocze powinny składać się z interesariuszy odgrywających różne role w Sprawiedliwej Transformacji i reprezentujących różne sektory, a także powinny odbywać regularne spotkania w celu omówienia postępów prac.</p>
	<p>Budowa poparcia dla transformacji poprzez zaangażowanie interesariuszy</p> <p>Ogromne znaczenie ma konsekwentne budowanie poparcia dla transformacji wśród wszystkich interesariuszy, zwłaszcza interesariuszy lokalnych, ze względu na ich ekspozycję na skutki transformacji. Na Słowacji oraz w Rumunii początkowe fazy transformacji charakteryzowały nieufność i sceptycyzm opinii publicznej. Z tego powodu strategia zaangażowania interesariuszy powinna obejmować działania zwiększające przejrzystość procesu, tworzące platformę wyjaśniającą konieczność przeprowadzenia transformacji energetycznej, umożliwiające konsultowanie kluczowych decyzji oraz zapewniające równy udział różnych grup społecznych. Niezbędne jest też dotarcie do ogółu społeczeństwa, aby zbudować szerokie poparcie i promować pozytywne nastawienie do transformacji w społeczeństwie, nie tylko wśród bezpośrednio zaangażowanych interesariuszy. W związku z tym w strategii należy uwzględnić działania skierowane do społeczeństwa obywatelskiego jako całości.</p>
	<p>Jasno określone i ukierunkowane mechanizmy zaangażowania</p> <p>Ze względu na różnorodność i dużą liczbę interesariuszy zaangażowanych na poziomie krajowym i regionalnym, działania angażujące powinny być jasno ukierunkowane, aby osiągnąć maksymalne korzyści z zaangażowania różnych interesariuszy i uniknąć powielania wysiłków na rzecz zaangażowania. Wymaga to wyraźnego wyznaczenia podmiotu odpowiedzialnego za koordynację danych działań, a także określenia częstotliwości tych działań już na samym początku.</p>

Źródło: opracowanie własne.

Niezbędne jest oparcie się na najlepszych praktykach z innych krajów, w tym przypadku Słowacji, Rumunii i Łotwy. Strategia zaangażowania interesariuszy będzie zawierała niektóre elementy najlepszych praktyk.

Tabela 14. Wdrażanie najlepszych praktyk w strategiach zaangażowania interesariuszy analizowanych krajów

Zaangażowanie interesariuszy	 Słowacja	 Rumunia	 Łotwa*	 Polska*
Wdrażanie partycypacyjnego, włączającego i proaktywnego podejścia				
Zaangażowanie interesariuszy z sektora publicznego, prywatnego, pozarządowego i akademickiego, a także społeczeństwa obywatelskiego				
Realizacja działań ukierunkowanych na różne grupy interesariuszy w oparciu o ich wpływ i zainteresowanie				

*planowane

Źródło: opracowanie własne.

5 Strategia zaangażowania interesariuszy

5.1 Założenia do strategii zaangażowania interesariuszy

Przedstawiony poniżej plan zaangażowania interesariuszy został opracowany zgodnie z kilkoma założeniami i wytycznymi:

- Po pierwsze, głównym celem strategii zaangażowania interesariuszy jest właściwe zaangażowanie lub informowanie poszczególnych zidentyfikowanych grup interesariuszy o działaniach związanych ze Sprawiedliwą Transformacją. Ze względu na dużą liczbę interesariuszy strategia odnosi się do określonych grup interesariuszy, a nie do poszczególnych instytucji, podmiotów itp.⁴ Rodzaje grup interesariuszy są dość podobne we wszystkich trzech województwach (potwierdziło to zestawienie konkretnych podmiotów zaprezentowane w rozdziale 4.2), jednak wykazują one różny poziom zaangażowania w każdym z regionów. Mając na uwadze powyższe fakty, zdecydowano się na wypracowanie uniwersalnej strategii, która będzie mogła zostać wdrożona we wszystkich trzech regionach uczestniczących w Mechanizmie Sprawiedliwej Transformacji, niezależnie od regionalnych różnic w transformacji energetycznej prowadzonej w każdym z nich.
- Działania zawarte w strategii zaangażowania interesariuszy są przypisane do dwóch grup. Pierwsza grupa obejmuje działania, które należy podjąć podczas przygotowywania TPST, druga obejmuje działania zaplanowane na czas wdrażania TPST. Dodatkowo w pierwszym horyzoncie czasowym (przygotowanie TPST) wyróżniono dwa okresy ze względu na ograniczony czas wsparcia doradczego PwC. W rezultacie ogólny harmonogram zastosowany w strategii zaangażowania interesariuszy został podzielony na trzy okresy. Każdy z nich został pokrótce opisany w poniższej tabeli.

Tabela 15. Fazy ogólnego harmonogramu dotyczącego opracowania i wdrożenia TPST

Faza	Okres	Opis
Faza I	I kwartał 2021 – II kwartał 2021	Faza obejmuje wsparcie doradcze PwC w ramach projektu „Wsparcie w przygotowaniu Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji w Polsce” na zlecenie Komisji Europejskiej
Faza II	III kwartał 2021 – IV kwartał 2021	Faza obejmuje finalizację Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji do momentu ich przedłożenia Komisji Europejskiej
Faza III	I kwartał 2022 – IV kwartał 2030	Faza obejmuje wdrażanie Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji

- Proponowane działania są opisane za pomocą kilku kryteriów. W tabeli przedstawiono cele w zakresie pobudzenia zaangażowania interesariuszy, które zostaną zrealizowane przez przeprowadzenie danego działania. Wskazano również podmiot wiodący, który jest odpowiedzialny za zarządzanie realizacją poszczególnych działań. Ponadto tabela zawiera grupy interesariuszy, które zaleca się uwzględnić, zaangażować i zaktywizować w ramach danego działania. Zawiera również zalecenia dotyczące częstotliwości wykonywania danej czynności. Określa okresowość działania lub moment w trakcie opracowywania i wdrażania TPST, kiedy należy je wykonać. Ostatnia kolumna wskazuje na fazy głównego harmonogramu, w których działanie powinno być przeprowadzone.
- Czynności opisane w tabeli ułożone są według podmiotu wiodącego, odpowiedzialnego za koordynację i zarządzanie danym działaniem.

⁴ W wybranych przypadkach strategia może odnosić się do poszczególnych podmiotów, które charakteryzują się największym wpływem i zainteresowaniem Funduszem Sprawiedliwej Transformacji (np. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej)

5.2 Okres przygotowywania TPST – plan zaangażowania interesariuszy

Poniższa tabela przedstawia działania mające na celu zaangażowanie interesariuszy w fazie I i II (przygotowywanie Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji).

Działanie	Cele działania	Instytucja wiodąca	Zaangażowani interesariusze	Częstotliwość	Faza	
					I	II
Działania realizowane przez Komisję Europejską						
Zaangażowanie w Platformę Sprawiedliwej Transformacji	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie wsparcia technicznego i doradczego w zakresie Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, Zapewnienie łatwego dostępu do wiedzy o MST. 	Komisja Europejska	Ministerstwa, władze regionalne i lokalne, inni właściwi interesariusze	Regularnie		
Działania realizowane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej						
Spotkania Krajowej Grupy Roboczej ds. Sprawiedliwej Transformacji	<ul style="list-style-type: none"> Wymiana informacji między szczeblem krajowym i regionalnym na temat działań i podjętych decyzji, Monitorowanie procesu przygotowywania TPST w poszczególnych regionach, Wymiana najlepszych praktyk dotyczących zarządzania przygotowaniem TPST i angażowaniem interesariuszy. 	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Właściwe ministerstwa, władze regionalne z poszczególnych regionów, Komisja Europejska	Zgodnie z harmonogramem MFiPR		
Publikacje na stronie internetowej dotyczącej Sprawiedliwej Transformacji wraz z najczęściej zadawanymi pytaniami	<ul style="list-style-type: none"> Uruchomienie strony internetowej poświęconej Sprawiedliwej Transformacji, Stworzenie bazy publicznie dostępnych informacji o regulacjach MST i przygotowywaniu TPST, Budowanie wsparcia dla TPST poprzez transparentność. 	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Wszystkie zainteresowane grupy interesariuszy	Regularnie		
Komunikaty dla mediów na temat przygotowywania TPST	<ul style="list-style-type: none"> Informowanie społeczeństwa obywatelskiego o ważnych decyzjach lub nadzwyczajnych działaniach dotyczących TPST, Podnoszenie w społeczeństwie świadomości na temat Sprawiedliwej Transformacji. 	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Wszystkie grupy interesariuszy, zwłaszcza społeczeństwo obywatelskie	Po każdej ważnej decyzji albo podjęciu nadzwyczajnych działań		
Działania realizowane przez władze poszczególnych regionów (Urzędy Marszałkowskie)						

Działanie	Cele działania	Instytucja wiodąca	Zaangażowani interesariusze	Częstotliwość	Faza	
					I	II
Spotkania Regionalnych Grup Roboczych	<ul style="list-style-type: none"> Prezentowanie, wyjaśnianie i konsultowanie prowadzonych działań i decyzji podejmowanych na poziomie regionalnym z regionalnymi i lokalnymi interesariuszami, Uzyskanie od szerokiego kręgu interesariuszy unikalnej, lokalnej perspektywy, uwzględniającej ich oczekiwania i potrzeby, Budowanie lokalnego poparcia dla projektu TPST poprzez zapewnienie udziału regionalnych i lokalnych interesariuszy. 	Władze poszczególnych regionów (Urzędy Marszałkowskie)	Przedstawiciele KE, ministerstw, samorządów, prywatnych i publicznych podmiotów gospodarczych z sektora górnictwa, sektorów powiązanych z górnictwem, energetycznego i przemysłowego, instytucji otoczenia biznesu, organizacji pozarządowych, szkół i jednostek naukowo-badawczych	Zgodnie z harmonogramem poszczególnych Urzędów Marszałkowskich		
Dystrybucja projektu TPST do pisemnego zaopiniowania	<ul style="list-style-type: none"> Możliwość uzyskania informacji zwrotnej na temat projektu oraz możliwość wprowadzenia ostatecznych poprawek, Poinformowanie interesariuszy o treści TPST przed finalizacją i oficjalną publikacją w celu wykazania gotowości do rozważenia ich ostatecznych poprawek, Zapewnienie pełnego zaspokojenia wszystkich oczekiwań interesariuszy. 	Władze poszczególnych regionów (Urzędy Marszałkowskie)	Przedstawiciele KE, ministerstw, samorządów, prywatnych i publicznych podmiotów gospodarczych z sektora górnictwa, sektorów powiązanych z górnictwem, energetycznego i przemysłowego, instytucji otoczenia biznesu, organizacji pozarządowych, szkół oraz jednostek naukowo-badawczych	Jednorazowo, po finalizacji projektu TPST		
Konsultacje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie interesariuszom, którzy nie są zaangażowani w oficjalny mechanizm zarządzania, możliwości przedstawienia swoich opinii, oczekiwań i propozycji dla TPST, Budowanie poparcia dla TPST wśród społeczeństwa obywatelskiego. 	Władze poszczególnych regionów (Urzędy Marszałkowskie)	Przedstawiciele KE, ministerstw, społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza młodzieży, mieszkańców dotkniętych subregionów oraz pracowników sektora górnictwa	Jednorazowo, po finalizacji projektu TPST		
Działania realizowane przez PwC						
Spotkania Operacyjnego Komitetu Sterującego	<ul style="list-style-type: none"> Bieżące monitorowanie prac projektowych, Określenie priorytetów projektu, Zapewnienie monitoringu ryzyka i zarządzania nim w przypadku ich wystąpienia, Dostarczanie wskazówek i kierunków działań, 	PwC	DG Reform, DG Regio, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, przedstawiciele innych ministerstw (MKiŚ, MAP, MRPiT), przedstawiciele samorządów regionalnych	Co około 2 tygodnie		

Działanie	Cele działania	Instytucja wiodąca	Zaangażowani interesariusze	Częstotliwość	Faza	
					I	II
	<ul style="list-style-type: none"> Akceptowanie produktów projektu. 					
Spotkania Szerokiego Komitetu Sterującego	<ul style="list-style-type: none"> Budowanie szerokiej akceptacji społecznej dla prowadzonych działań, Przedstawianie pytań i wątpliwości dotyczących wyników prac projektowych, Dostarczanie wskazówek i kierunków działań. 	PwC	DG Reform, DG Regio, DG Empl, DG Clima, DG Ener, ministerstwa, przedstawiciele samorządów regionalnych i lokalnych	Zgodnie z harmonogramem projektu <i>(powiązane z kluczowymi produktami projektu)</i>		
Warsztaty z ekspertami	<ul style="list-style-type: none"> Uzyskanie ekspertyz dotyczących uwarunkowań ekonomicznych, społecznych i środowiskowych w poszczególnych regionach, Dostarczanie argumentów opartych na dowodach i analizie ilościowej dla omawianych spraw i uzasadnień podjętych decyzji, Budowanie wsparcia dla transformacji za pomocą argumentów opartych na nauce i analizie danych. 	PwC	Ministerstwa, w szczególności MFiPR, samorządy regionalne i lokalne, jednostki naukowo-badawcze, spółki komunalne, spółki Skarbu Państwa, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu	Zgodnie z zapotrzebowaniem I harmonogramem projektu		
Wywiady pogłębione	<ul style="list-style-type: none"> Uzyskanie perspektyw i oczekiwań od grup interesariuszy, Walidacja zrozumienia poglądów i potrzeb interesariuszy, Identyfikacja trwających prac nad nowymi i zaktualizowanymi dokumentami dotyczącymi TPST i transformacji energetycznej 	PwC	Ministerstwa, zwłaszcza MFiPR, władze regionalne z poszczególnych regionów i inne zorganizowane grupy kluczowych interesariuszy	Zgodnie z zapotrzebowaniem <i>(IDI z kluczowymi interesariuszami na każdym etapie projektu)</i>		
Warsztaty strategiczne	<ul style="list-style-type: none"> Ułatwienie procesu podejmowania decyzji, Próba osiągnięcia porozumienia między kluczowymi interesariuszami, Konsultowanie i omawianie produktów projektu. 	PwC	Członkowie Operacyjnego Komitetu Sterującego	Zgodnie z harmonogramem projektu		
Wizyty terenowe (zdalnie)	<ul style="list-style-type: none"> Uzyskanie perspektywy różnych interesariuszy, Osiągnięcie lepszego zrozumienia wśród interesariuszy. 	PwC	Ministerstwa, zwłaszcza MFiPR, władze regionalne z poszczególnych regionów i inne zorganizowane grupy kluczowych interesariuszy	Zgodnie z zapotrzebowaniem <i>(przeprowadzane zdalnie ze względu na ograniczenia spowodowane sytuacją pandemiczną)</i>		

5.3 Okres wdrażania TPST – strategia zaangażowania interesariuszy

Poniższa tabela przedstawia działania angażujące interesariuszy w toku wdrażania Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji. Zaleca się prowadzenie poniższych działań przez całą trzecią fazę ogólnego harmonogramu, czyli od I kwartału 2022 r. Do IV kwartału 2030 r., chyba że w kolumnie „Częstotliwość” podano inną datę. Wiele działań jest przypisanych do *właściwego ministerstwa* jako podmiotu wiodącego. Takie przypisanie zastosowano, ponieważ nie zapadła jeszcze decyzja dotycząca mechanizmu zarządzania opracowaniem i wdrażaniem TPST. *Właściwym ministerstwem* będzie to, które zostanie wybrane do zarządzania i koordynowania wdrażania TPST ze strony rządowej. Kilka działań jest przypisanych do *właściwego ministerstwa lub Urzędów Marszałkowskich* jako podmiotu wiodącego. Wskazuje to, że rola podmiotu wiodącego zależy od wyboru modelu scentralizowanego lub regionalnego jako mechanizmu zarządzania. W przypadku modelu hybrydowego działania te byłyby prowadzone przez oba podmioty - właściwe ministerstwo, a także Urzędy Marszałkowskie poszczególnych województw.

Działanie	Cele działania	Instytucja wiodąca	Zaangażowani interesariusze	Częstotliwość
Działania realizowane przez Komisję Europejską				
Zaangażowanie w Platformę Sprawiedliwej Transformacji	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie wsparcia technicznego i doradczego w zakresie Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, Zapewnienie łatwego dostępu do wiedzy o MST. 	Komisja Europejska	Ministerstwa, władze regionalne i lokalne, inni interesariusze	Regularnie
Działania realizowane przez właściwe ministerstwo				
Spotkania Krajowej Grupy Roboczej ds. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji	<ul style="list-style-type: none"> Wymiana informacji między szczeblem krajowym i regionalnym, Monitorowanie wdrażania TPST, Wymiana dobrych praktyk dotyczących zarządzania wdrażaniem TPST. 	Właściwe ministerstwo	Ministerstwa, władze regionalne z poszczególnych regionów i inni zaproszeni interesariusze	Zgodnie z harmonogramem ministerstwa
Aktualizowanie informacji o Sprawiedliwej Transformacji na stronie internetowej	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie bazy publicznie dostępnych informacji o opracowywaniu TPST, Budowanie wsparcia dla TPST poprzez transparentność. 	Właściwe ministerstwo	Wszystkie grupy interesariuszy, zwłaszcza społeczeństwo obywatelskie	Regularnie
Spotkania w celu śródkresowej oceny realizacji TPST	<ul style="list-style-type: none"> Zdobycie wiedzy dotyczącej wydatkowania środków i realizacji projektów w regionach, Opracowanie wniosków i zaleceń dotyczących dalszego wdrażania TPST. 	Właściwe ministerstwo	Ministerstwa, władze regionalne z poszczególnych regionów, przedstawiciele Komisji Europejskiej i inni zaproszeni interesariusze	W 2025, kiedy przypada połowa okresu wdrożenia
Fora z udziałem ekspertów i konferencje naukowe na temat Sprawiedliwej Transformacji	<ul style="list-style-type: none"> Dostarczanie argumentów opartych na dowodach i analizie ilościowej dla omawianych spraw dotyczących TPST, Budowanie wsparcia dla transformacji za pomocą argumentów opartych na nauce i analizie danych, Zwiększenie zaufania społeczeństwa do przyszłego rozwoju polityki publicznej. 	Właściwe ministerstwo	Ministerstwa, władze regionalne i lokalne, szkoły, jednostki naukowo-badawcze i inne zainteresowane grupy interesariuszy	Zgodnie z zapotrzebowaniem, ale przynajmniej raz w roku
Sesje dzielenia się przez regiony najlepszymi praktykami w zakresie wdrażania TPST	<ul style="list-style-type: none"> Wymiana najlepszych praktyk dotyczących zarządzania wdrażaniem TPST, Pozyskiwanie informacji o wydatkowaniu środków i realizacji projektów w poszczególnych regionach, Zbieranie doświadczeń i wyciąganie wniosków w celu 	Właściwe ministerstwo	Wszystkie grupy interesariuszy, zwłaszcza władze regionalne	Zgodnie z zapotrzebowaniem, ale przynajmniej raz na 2 lata

Działanie	Cele działania	Instytucja wiodąca	Zaangażowani interesariusze	Częstotliwość
	dalszego wdrażania TPST.			
Konferencja zamykająca poświęcona wynikom i wnioskowi wyciągniętemu z wdrażania TPST	<ul style="list-style-type: none"> Poinformowanie o osiągniętych celach i rezultatach realizacji TPST, Zebranie i podsumowanie doświadczeń zdobytych podczas procesu wdrażania, Możliwość podziękowania wszystkim interesariuszom, zaangażowanym we wdrażanie TPST. 	Właściwe ministerstwo	Wszystkie grupy interesariuszy, zwłaszcza władze regionalne	W 2030, na zakończenie okresu wdrożenia
Działania realizowane przez właściwe ministerstwo lub władze regionalne				
Spotkania Komitetu/Komitetów Monitorowania MST	<ul style="list-style-type: none"> Pełnienie funkcji doradczej i konsultacyjnej dla instytucji zarządzającej / zarządzających Konsultowanie decyzji, doradzanie i wydawanie opinii instytucji zarządzającej / instytucjom zarządzającym <i>(każdy wariant mechanizmu zarządzania przewiduje organ doradczy i konsultacyjny; skład zespołu zależy od wybranego wariantu zarządzania)</i> 	Właściwe ministerstwo lub Urząd Marszałkowski	Ministerstwa, władze regionalne i lokalne z poszczególnych regionów oraz inni zaproszeni interesariusze	Zgodnie z zapotrzebowaniem, ale przynajmniej raz w roku
Komunikat dla mediów o oficjalnym rozpoczęciu składania wniosków projektowych i kryteriach ich oceny	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie poinformowania szerokiego grona interesariuszy o rozpoczęciu składania wniosków projektowych, Zwiększenie transparentności wdrażania TPST, zwłaszcza poprzez publiczne przedstawienie kryteriów oceny. 	Właściwe ministerstwo lub Urząd Marszałkowski	Władze regionalne i lokalne, podmioty prywatne i publiczne z sektora górniczego, sektorów powiązanych z górnictwem, energetycznym i przemysłowym, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe	Gdy rozpocznie się składanie wniosków projektowych
Publikacja informacji o procedurach i wzorach składania wniosków projektowych na stronie internetowej	<ul style="list-style-type: none"> Ułatwienie dostępu do dokumentów i szablonów niezbędnych do złożenia wniosku projektowego, Zapewnienie transparentności i znajomości kryteriów oceny poprzez ich publikację na stronie internetowej. 	Właściwe ministerstwo lub Urząd Marszałkowski	Władze regionalne i lokalne, podmioty prywatne i publiczne z sektora górniczego, sektorów powiązanych z górnictwem, energetycznym i przemysłowym, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe	Kiedy będą pojawiały się nowe informacje

Działanie	Cele działania	Instytucja wiodąca	Zaangażowani interesariusze	Częstotliwość
Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat opracowywania i składania wniosków projektowych oraz kryteriów ich oceny	<ul style="list-style-type: none"> Zachęcenie jak najszerszego kręgu interesariuszy do zgłaszania projektów, które zostaną włączone do realizacji TPST, Proaktywne działania zapewniające, że kluczowi interesariusze są świadomi wymagań dotyczących wniosków projektowych i kryteriów oceny. 	Właściwe ministerstwo lub Urząd Marszałkowski	Władze regionalne i lokalne, podmioty prywatne i publiczne z sektora górnictwa, sektorów powiązanych z górnictwem, energetycznego i przemysłowego, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe	Kiedy gotowa będzie procedura opracowywania i składania wniosków projektowych wraz z właściwymi dokumentami
Działania realizowane przez władze regionalne poszczególnych regionów				
Spotkania Regionalnych Grup Roboczych	<ul style="list-style-type: none"> Prezentowanie, wyjaśnianie i konsultowanie prowadzonych działań i decyzji podejmowanych na poziomie regionalnym, Uzyskanie od szerokiego kręgu interesariuszy unikalnej, lokalnej perspektywy, Budowanie lokalnego poparcia dla wdrażania TPST poprzez zapewnienie udziału regionalnych i lokalnych interesariuszy. 	Władze regionalne poszczególnych regionów	Władze lokalne, prywatne i publiczne podmioty gospodarcze z sektora górnictwa, sektorów powiązanych z górnictwem, energetycznego i przemysłowego, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe, szkoły i jednostki naukowo-badawcze	Zgodnie z harmonogramami regionalnymi

6 Załączniki

6.1 Załącznik 1 – Notatka z Warsztatu Strategicznego z Szerokim Komitetem Sterującym (12.02.2021)

WSPARCIE W PRZYGOTOWANIU TERYTORIALNYCH PLANÓW SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI W POLSCE

Notatka ze spotkania Szerokiego Komitetu Sterującego

Data:

- 9:00 (CET); 12 lutego 2021

Uczestnicy:

Klient:

- Komisja Europejska – Paweł Olechnowicz (DG Regio), Krzysztof Wójcik (DG Regio), Krzysztof Dziecieliak (DG Empl), Julia Ziemann (DG Clima)
- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – Piotr Siewierski, Mikołaj Korsak, Daniel Kotkowski, Marta Braun
- Ministerstwo Aktywów Państwowych – Ewa Rewakowicz
- Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii – Anna Bączyk
- Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie – Maciej Sytek
- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Danuta Sowińska, Michał Kurzawski
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego – Justyna Lasak, Łukasz Kasprzak, Grzegorz Maćko
- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego – Dariusz Stankiewicz, Joanna Miśka, Magdalena Bednarska-Wajerowska, Małgorzata Staś
- Przedstawiciele władz lokalnych – Michał Bieda, Ozga Paweł (Świebodzice), Roman Szelemej (Wałbrzych), Tomasz Kiliński

Doradcy:

- PwC – Dionizy Smoleń, Krzysztof Burkot, Jan Kowalczyk, Zuzanna Bartczak, Justyna Witkowska, Adrianna Gniadek
- Partnerzy i eksperci merytoryczni – Jan Bondaruk, Elżbieta Uszok, Mariusz Kruczek, Anna Pilch (Główny Instytut Górnictwa), Joanna Maćkowiak-Pandera, Aleksandra Gawlikowska-Fyk (Forum Energii)

Agenda:

- Wprowadzenie
- Mechanizmy zarządzania (kluczowe wnioski)
- Dyskusja na temat mechanizmów zarządzania
- Plan zaangażowania interesariuszy (kluczowe wnioski)
- Dyskusja na temat planu zaangażowania interesariuszy
- Podsumowanie spotkania

Główne punkty dyskusji:

Celem spotkania było omówienie Raportów dotyczących mechanizmów zarządzania i zaangażowania interesariuszy.

Przedstawiciele Doradcy oraz DG Regio Komisji Europejskiej powitali wszystkich uczestników. Przedstawiciel DG Regio powiedział, że kluczowy jest udział regionalnych i lokalnych interesariuszy w procesie transformacji. Dlatego też Raport dotyczący zaangażowania interesariuszy jest jednym z najważniejszych produktów tego projektu. Jeśli chodzi o mechanizmy zarządzania, Komisja Europejska stwierdziła, że preferuje model hybrydowy, który łączy centralne i lokalne zarządzanie wdrażaniem FST. W ten sposób w procesie można uwzględnić lokalnych interesariuszy (władze lokalne, związki zawodowe itp.).

Przedstawiciel DG Regio przedstawił kontekst dzisiejszego spotkania. Należy wykorzystać Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST), aby pomóc lokalnym społecznościom w przezwyciężeniu wyzwań związanych z transformacją w ich regionach. W szczególności FST nie powinien być wykorzystywany z myślą o korzyści instytucji, tylko o korzyści dla ludzi. Powiedział również, że jest zadowolony z przedstawionego przez Doradców Raportu dotyczącego mechanizmów zarządzania, zwłaszcza z dużej liczby zaproponowanych wariantów. Raport może być solidnym fundamentem do dyskusji pomiędzy Komisją Europejską (KE) a Rządem RP, której celem będzie wybór najlepszego wariantu. Przedstawiciel DG Regio poprosił uczestników dzisiejszej dyskusji o podzielenie się uwagami na temat raportu, tak aby można było wybrać najlepszy wariant.

Przedstawiciel Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR) powiedział, że Raporty były już omawiane przez KE i marszałków województw oraz zachęcił uczestników do wzięcia udziału w dyskusji.

Mechanizmy zarządzania

Doradca przedstawił Raport dotyczący mechanizmów zarządzania, który został przekazany KE w dniu 20 stycznia 2021 r.

Prezydent Wałbrzycha (województwo dolnośląskie) z zadowoleniem przyjął argumenty przedstawione przez Doradców, że istnieje potrzeba kontynuowania pracy już wykonanej w regionach. Prezydent powiedział, że władze samorządowe subregionu wałbrzyskiego rzeczywiście od 2 lat są zaangażowane w proces transformacji (najpierw pracowały nad Platformą na Rzecz Regionów Górniczych w Procesie Transformacji, a teraz nad FST). Zapytał o relację między bieżącą dyskusją władz lokalnych na temat przedstawionych wariantów a Umową Partnerstwa, w której zarysowane zostały już kwestie związane z mechanizmem zarządzania. Powiedział, że władze samorządowe subregionu wałbrzyskiego przygotowały uwagi do proponowanej Umowy Partnerstwa i zapytał, czy uwagi te zostaną wzięte pod uwagę. Prezydent Wałbrzycha powiedział, że większość władz samorządowych (jeśli nie wszystkie) rekomendowała regionalny model zarządzania (o ile mu wiadomo, nikt z władz lokalnych z jego regionu nie opowiada się za modelem centralnym). Prezydent Wałbrzycha uzasadnił ten wybór stwierdzeniem, że władze regionalne i lokalne miały doświadczenie we wdrażaniu podobnych rodzajów funduszy i interwencji (np. Regionalny Program Operacyjny itp.). Gdyby różne instytucje, które nie miały niezbędnego doświadczenia, miałyby wdrożyć FST, wymagałoby to dodatkowego czasu (na przykład na szkolenie personelu itp.). Ponieważ FST powinien zostać wdrożony stosunkowo szybko, aby dać regionalnym gospodarkom szansę na wyjście z kryzysu COVID, racjonalne wydawałoby się wykorzystanie istniejącego kapitału ludzkiego (istniejących kwalifikacji). Zapewniłoby to nie tylko szybkie tempo wdrażania, ale byłoby również efektywne kosztowo - nie powstałyby dodatkowe koszty, gdyby istniejące instytucje w regionach wdrażały FST. Co więcej, jeśli chodzi o decyzję, który z resortów powinien zaangażować się w realizację FST, Prezydent Wałbrzycha uznał, że MFIPR najlepiej nadaje się do wspierania regionów i dlatego współpraca z nim powinna być kontynuowana (wydaje się, że nie ma powodu, aby rozpocząć współpracę z Ministerstwem Klimatu i Środowiska, które nie ma kompetencji do wdrażania funduszy europejskich). Jeśli chodzi o warianty szczegółowe - dla Prezydenta Wałbrzycha ważne było to, że Doradcy uznali, że każdy region jest inny i ma swoją specyfikę. Dlatego w ocenie Prezydenta Wałbrzycha wybór regionalnego modelu realizacji FST zapewniłby możliwość dostosowania rozwiązań do potrzeb regionów. Jak już powiedziano, model regionalny byłby optymalny z ekonomicznego punktu widzenia. Prezydent Wałbrzycha zasugerował wzięcie pod uwagę modelu B3, ponieważ FTS jest w większości dedykowany lokalnym interesariuszom. Prezydent Wałbrzycha zapytał o związek między terytorialnymi planami sprawiedliwej transformacji (TPST) a krajowym planem sprawiedliwej transformacji (KPST).

Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie (Wielkopolska) zgodził się z Prezydentem Wałbrzycha we wszystkich poruszonych przez niego sprawach. Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie przypomniał, że w związku z decyzjami podejmowanymi na szczeblu centralnym sytuacja regionu wałbrzyskiego w latach 90. była bardzo trudna. Władze lokalne i regionalne ciężko pracowały w ostatnich latach, aby poprawić krajobraz gospodarczy Wałbrzycha. Uważał, że władze centralne nie do końca rozumieją sytuację każdego regionu i tylko władze regionalne i lokalne wiedzą o wyzwaniach i potrzebach lokalnych społeczności. Co więcej, model regionalny powinien umożliwiać elastyczne podejście do wdrożenia FST, ponieważ te wyzwania i potrzeby są różne w różnych regionach. Przedstawiciel Wielkopolski nie rozumiał, jakie projekty ponadregionalne mogłyby być realizowane ze środków FST, ponieważ FST dedykowany jest wyłącznie realizacji projektów regionalnych. Według Komisji Europejskiej, obok FST będą inne programy wspierające regiony w okresie transformacji, na przykład Regionalne Programy Operacyjne i fundusze z tych programów zostaną wykorzystane na projekty, które nie mogą być finansowane z FST. Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie odradzał model, w którym decyzje zapadają na szczeblu centralnym, ponieważ istnieje ryzyko, że samorządy będą musiały poradzić sobie same z problemami na późniejszych etapach procesu. W końcu lokalni interesariusze zwracaliby się w pierwszej kolejności do władz lokalnych z prośbą o pomoc. Dlatego model zarządzania powinien umożliwiać efektywne wykorzystanie FST do skutecznego wspierania regionów w okresie przejściowym. Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie zgodził się również, że MFiPR, a nie MKiŚ, powinno wspierać wdrażanie FST. Skrytykował MKiŚ za brak jasnych wskazówek dotyczących potencjalnego wykorzystania FST (brak wyraźnego rozdzielenia różnych projektów). Skrytykował również prace Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych (IETU) - regiony nie rozumieją roli IETU w tym procesie.

Burmistrz Nowej Rudy (gmina miejska w województwie dolnośląskim) zauważył, że zaangażowanie lokalnych interesariuszy zostało w Raporcie zidentyfikowane jako czynnik kluczowy oraz że akcentowano aspekty lokalne. Jego zdaniem była to wyraźna rekomendacja na rzecz modelu regionalnego. Władze lokalne były już zaangażowane w proces transformacji, pracowały nad projektami itp. Był zaskoczony, słysząc o planach lub sugestiach tworzenia projektów w dużej skali, które nie odpowiadają lokalnym potrzebom i nie są konsultowane z lokalnymi społecznościami i władzami. Z jego perspektywy model regionalny byłby najbardziej efektywny, opłacalny i najszybszy do wdrożenia w porównaniu z innymi wariantami.

Prezydent Bytomia (województwo śląskie) wyraził przekonanie, że model regionalny będzie skuteczniejszy niż model centralny. Wyraził nadzieję, że głosy władz lokalnych zostaną wysłuchane w dyskusji na temat mechanizmów zarządzania, a rząd weźmie pod uwagę różnice regionalne przy alokacji środków dla każdego regionu. Jego zdaniem proponowana alokacja dla Śląska była zbyt mała w stosunku do potrzeb regionu.

Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego opowiadał się za modelem regionalnym i podobnie jak przedmówcy podkreślił, że władze regionalne są zaangażowane w ten proces dłużej niż tylko ostatnie trzy miesiące. Model, w którym władze regionalne współpracują z beneficjentami regionalnymi i lokalnymi, okazał się już skuteczny i nadal taki będzie. Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego jest również zdania, że Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej do tej pory skutecznie wspierało ten proces i Śląsk chciałby kontynuować współpracę z tym ministerstwem. Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego zwrócił uwagę na dwa ważne aspekty, które należy wziąć pod uwagę: 1) konieczność wprowadzenia nowych przepisów wspierających proces transformacji; 2) konieczność rozwiązania problemów przekraczających granice regionów (np. powiązania Śląska z Małopolską). Przedstawiciel Śląska zapewnił również, że Urząd Marszałkowski ściśle współpracuje z instytucjami, które mają doświadczenie w takich obszarach jak pomoc publiczna, prawodawstwo europejskie (i jego wdrażanie) itp. Zaapelowała o wykorzystanie istniejącego potencjału i wzmocnienie roli regionów w procesie wdrażania FST. Choć ostateczna decyzja o modelu zarządzania zostanie podjęta przez polski rząd i Komisję Europejską, to jednak ma ona istotne implikacje dla regionów (np. na Śląsku w kontekście umowy społecznej są pewne aspekty, które są związane z FST). Przedstawiciel Śląska powiedział, że środki pochodzące z FST będą wymagały uzupełnienia z Regionalnego Programu Operacyjnego, Funduszu Spójności itp., gdyż FST nie wystarczyłoby do rozwiązania wszystkich problemów. Dlatego w celu skoordynowania wdrażania tych różnych funduszy należy wybrać

regionalny model zarządzania, tak aby wszystkie decyzje były podejmowane na tym samym poziomie. Duże przedsiębiorstwa z regionów górniczych będą musiały zrestrukturyzować swoją działalność, część środków będzie pochodzić z Europejskiego Banku Inwestycyjnego itp. - istnieje zatem potrzeba systematycznego podejścia na poziomie regionalnym, a władze regionalne są dobrze przygotowane do planowania, wdrażania i koordynowania wszystkich niezbędnych interwencji.

Marszałek Województwa Dolnośląskiego powiedział, że władze Dolnego Śląska wspierają regionalny model zarządzania FST. Zdają sobie sprawę z różnic w warunkach pomiędzy regionami; nawet jeśli wybrany zostałby model centralny, nie można pominąć roli władz lokalnych. Ponadto IETU mógłby zostać zaangażowany w ten proces tylko wtedy, gdyby istniała dobra komunikacja między Instytutem a władzami regionalnymi. Niemniej jednak Dolny Śląsk generalnie stawia na model regionalny. Prezydent Wałbrzycha powołał społeczną grupę roboczą wspierającą przygotowanie terytorialnego PST. Zgodził się z przedstawionymi mankamentami modelu centralnego.

W odniesieniu do pytania o związek między Raportem a Umową Partnerstwa przedstawiciel DG Regio wyjaśnił, że trwają konsultacje w sprawie Umowy Partnerstwa z lokalnymi interesariuszami. KE miałyby również przekazać MFiPR swoje uwagi odnośnie do Raportu, co stanowiłoby podstawę do negocjacji. Jeśli chodzi o alokację środków, byłaby to sprawa do dyskusji, ponieważ Polska nie zobowiązała się jeszcze do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., co oznacza, że otrzyma tylko połowę dostępnych środków z FST. KE nie była również pewna, jaką rolę odegra IETU w tym procesie. Jeśli chodzi o projekty, przedstawiciel KE/DG Regio podkreślił, że kluczowym aspektem jest szybkość wdrożenia FST. KE planowała zaangażować JASPERS do pomocy przy wyborze projektów. KE zdawała sobie sprawę, że FST nie wystarczy, więc rozważa zaoferowanie dodatkowych funduszy.

Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie powiedział, że bez zobowiązania się do neutralności klimatycznej trudno będzie zaplanować wydatkowanie środków. Władze lokalne są dobrze przygotowane do tego procesu. Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie zwrócił jednak uwagę, że projekty muszą być pokrywane w 30 proc. ze środków własnych regionu. Dlatego władze lokalne muszą znaleźć inne źródła finansowania, aby spełnić ten wymóg. Stwierdził on, że plany na przyszłość zależą od alokacji środków - regiony nie są w stanie przygotować wskaźników niezbędnych do prawidłowego zaplanowania procesu, zanim będzie ona znana. Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie powiedział też, że uważa za kluczowe wspieranie lokalnych MŚP.

Przewodniczący EKO UNII, społecznej grupy roboczej z Wałbrzycha, która przygotowywała wkład do TPST, również opowiedział się za zdecentralizowanym modelem zarządzania FST. Jego zdaniem władze regionalne i lokalne mają możliwość wdrożenia FST (zdolność instytucjonalna). Ponadto w ostatniej perspektywie finansowej w regionie powołano nowe Instytucje Pośredniczące. Wciąż istotną rolę władz centralnych - polegałaby ona na kontroli spełnienia wymogów Polityki Zielonego Ładu itp. Rola każdej instytucji powinna być przypisana zgodnie z jej możliwościami. W ten sposób zapewniono by, że powstaną nowe możliwości, nowe miejsca pracy i osiągnięta zostanie neutralność klimatyczna. Co więcej, władzom centralnym trudno byłoby zaangażować lokalnych interesariuszy. Jego zdaniem model zdecentralizowany jest zgodny z zasadą pomocniczości bardziej niż model scentralizowany.

Przedstawiciel MFiPR poinformował o konsultacjach Umowy Partnerstwa z ministerstwami i partnerami społeczno-gospodarczymi. Ostateczna alokacja środków będzie wynikiem negocjacji. W obecnej wersji Umowa Partnerstwa zakłada, że każdy region będzie miał własną oś priorytetową z odrębną alokacją środków z FST. W szczególności fundusze te nie będą wykorzystywane do finansowania projektów na poziomie krajowym. Przedstawiciel MFiPR powiedział, że uważa, że władze lokalne mają zdolność do wdrażania funduszy europejskich, więc sugerowałby dodanie Instytucji Pośredniczącej również na poziomie lokalnym. Projekty i priorytety powinny być dostosowane do specyficznych potrzeb każdego regionu. KPST powinien wskazać powiązania między TPST a krajowymi dokumentami dotyczącymi energii i klimatu, takimi jak Polityka Energetyczna Polski 2040 czy Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu. KPST obejmowałby projekty międzyregionalne, które byłyby finansowane w ramach Polityki Spójności, tak aby nie miało to wpływu na alokację funduszy FST w każdym regionie. Podziękował również władzom lokalnym i regionalnym

za uznanie wsparcia, jakiego do tej pory MFiPR udzielało regionom. Jeśli chodzi o Raport, uznał, że Doradcy przedstawili wszystkie argumenty za i przeciw różnym modelom w sposób kompleksowy.

Przedstawiciel DG Regio poprosił uczestników o zgłaszanie uwag do Raportu bezpośrednio Doradcy. Zaapelował również do władz regionalnych i lokalnych o rozpoczęcie wyboru projektów do realizacji. Dyskusja o mechanizmach zarządzania trwa, ale ważne jest, aby przygotować i wybrać projekty, które pomogą wesprzeć lokalne przedsiębiorstwa, stworzą nowe miejsca pracy itp. Przypomniał, że to jakość projektów, a nie ilość, pomoże osiągnąć cele projektu sprawiedliwej transformacji. Projekty są najważniejszym elementem procesu.

Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego powiedział, że dyskusje takie jak dzisiejsze spotkanie są niezbędne - uważa, że dzisiejsze spotkanie pokazało, że lokalni interesariusze rzeczywiście byli zaangażowani w proces, a prace trwały od 2018. Powiedział również, że termin „lokalni interesariusze” odnosi się nie tylko do władz lokalnych, ale także do innych grup, takich jak organizacje pozarządowe, organizacje pracodawców, związki zawodowe itp. Zwrócił także uwagę na różnice między rolą Instytucji Zarządzającej a rolą Instytucji Pośredniczącej. To Instytucja Zarządzająca będzie odpowiedzialna za podejmowanie decyzji, zarządzanie Komitetem Sterującym itp.

Ministerstwo Aktywów Państwowych (MAP) zaleciło centralny model zarządzania FST. Uważali, że MFiPR powinno odgrywać rolę Instytucji Zarządzającej. Przedstawicielka MAP wyraził zaniepokojenie, że poprzedni mówcy argumentowali, że nie ma miejsca na projekty strategiczne na dużą skalę. Zgodziła się, że takie projekty nie mogą być finansowane z FST, jednak FST to tylko jeden z filarów Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji (MST). Jej zdaniem proces transformacji dotknąłby nie tylko trzech (lub sześciu) wybranych regionów, ale miałby wpływ na całą gospodarkę Polski.

Zaangażowanie Interesariuszy

Po pierwszej części dyskusji Doradca przedstawił Raport dotyczący zaangażowania interesariuszy, który również trafił do KE w dniu 20 stycznia 2021 r.

Na wstępie prezydent Wałbrzycha zapytał, dlaczego władze lokalne (w tym on) nie zostały powiadomione o spotkaniach, które miały miejsce w poprzednim tygodniu. Wydawało mu się to sprzeczne z deklarowanym partycypacyjnym charakterem projektu, w który należy w pełni zaangażować interesariuszy.

Doradca wyjaśnił, że na początku projektu zdecydowano, że Komitet Sterujący będzie składał się wyłącznie z przedstawicieli Komisji Europejskiej, Ministerstw i Urzędów Marszałkowskich trzech regionów (grupa operacyjna). Ta grupa ma za zadanie pomagać w koordynowaniu i monitorowaniu postępów prac realizowanych przez Wykonawcę. Postanowiono jednak, że kluczowe produkty będą omawiane na szerszym forum, w tym także z udziałem władz lokalnych (Szeroki Komitet Sterujący). Chociaż w spotkaniu 5 lutego br. Udział wzięli tylko członkowie (operacyjnego) Komitetu Sterującego, do przedstawienia swoich poglądów na temat Raportów zaproszono również władze lokalne (stąd dzisiejsze spotkanie). Doradca zapewnił, że ich uwagi zostaną wzięte pod uwagę.

Przedstawiciel KE/DG Regio powiedział, że z punktu widzenia Komisji Europejskiej kluczowe jest zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych. Dlatego Komitet Sterujący zdecydował się przedstawić Raporty samorządom. Jeśli chodzi o Raport dotyczący zaangażowania interesariuszy, zauważył, że stopień, w jakim interesariusze angażują się w ten proces, różni się w zależności od regionu. Tak zwane „zielone” organizacje były bardzo aktywne w tym procesie, dlatego powinny należeć do osobnej kategorii. Jednym z przykładów jest EKO UNIA, która była obecna na spotkaniu. KE przesłała już swoje uwagi dotyczące Raportu dotyczącego zaangażowania interesariuszy, wskazując na regionalne zróżnicowanie ich roli i poprosiła uczestników o zgłaszanie uwag.

Przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie zgodził się z przedstawicielem DG Regio odnośnie do znaczenia organizacji ekologicznych i pozarządowych w procesie - grupy te jako pierwsze inicjowały prace, spotkania, warsztaty itp. Podał przykłady kilku takich organizacji, mówiąc,

że bez ich zaangażowania skala działań byłaby znacznie mniejsza. Z tego powodu organizacje te należy uznać za kluczowych graczy w tym procesie.

Odnosząc się do roli organizacji pozarządowych, prezes EKO UNII wystąpił z propozycją zmiany przedstawionej w Raporcie klasyfikacji interesariuszy, tak aby organizacje pozarządowe i związki zawodowe należały do dwóch odrębnych kategorii. Jego zdaniem związki zawodowe różnią się od organizacji pozarządowych: związki zawodowe zazwyczaj przyjmują raczej wąskie spojrzenie - ich głównym celem jest utrzymanie miejsc pracy i odroczenie zamknięcia kopalń. Z drugiej strony organizacje pozarządowe patrzą na ten proces z dużo szerszej perspektywy. Uważał, że rola organizacji pozarządowych nie została w pełni doceniona przez Doradców, ponieważ ich zainteresowanie procesem jest większe niż to, które zostało przedstawione na mapie interesariuszy. Jego zdaniem kolejnym ograniczeniem Raportu jest fakt, że w analizie interesariuszy nie uwzględniono polityków, którzy odgrywają istotną rolę w procesie decyzyjnym. Chciałby wiedzieć, dlaczego ta grupa nie została uwzględniona. Jeśli chodzi o mocne strony Raportu, przedstawiciel EKO UNII uznał przykłady z innych regionów Europy (np. Horna Nitry) za interesujące i przydatne. Pod tym względem podkreślił rolę „miękkich” interwencji, czyli szkolenia i przekwalifikowywania kadry, edukacji itp. Przekonywał, że transformacja jest stosunkowo nowym procesem i może zająć potrzebę porady sobie z brakiem odpowiedniej wiedzy i informacji. Jeśli chodzi konkretnie o Wałbrzych, zwrócił się do Doradców o rozważenie propozycji dla TPST, które wysunęła społeczna grupa robocza w Wałbrzychu.

Przedstawiciel KE zgodził się, że bez lokalnych interesariuszy, takich jak organizacje pozarządowe i władze lokalne, trudno byłoby osiągnąć cele sprawiedliwej transformacji. Dlatego KE zachęciła uczestników - przedstawicieli władz lokalnych - do wzięcia udziału w procesie, zarówno na etapie projektowania, jak i podczas implementacji. FST byłby częścią Polityki Spójności. Powtórzył potrzebę przystąpienia do przygotowywania projektów.

Przedstawiciel MFiPR zgodził się, że udział partnerów społecznych to klucz do powodzenia procesu. Ministerstwo będzie starać się stworzyć komitet, którego rolą byłaby koordynacja procesu (propozycja ta została zawarta w Umowie Partnerstwa). Taki komitet umożliwiłby udział wszystkich partnerów i ułatwiłby realizację złożonych projektów. MFiPR poinformowało, że planuje zapewnić wsparcie również z innych programów operacyjnych.

Doradcy podziękowali wszystkim uczestnikom za podzielenie się opiniami na temat Raportów i poprosili o jak najszybsze przekazanie pisemnych uwag bezpośrednio Doradcom, tak aby Raporty mogły zostać odpowiednio zmienione.

6.2 Załącznik 2 – Lista interesariuszy do przeprowadzenia wywiadów lub zaproszenia na warsztaty

Poniżej przedstawiono orientacyjną listę interesariuszy. PwC dołoży starań, aby zaangażować ich w prace projektowe poprzez zaproszenie na wywiad lub udział w warsztatach. Lista ta nie jest katalogiem zamkniętym i może być uzupełniana/zmieniana, jeśli będzie to zasadne z punktu widzenia prowadzonych prac projektowych.

Kategoria	Podkategoria	Nazwa	Wywiad	Warsztat	
Administracja państwowa	Administracja państwowa	Ministerstwo Aktywów Państwowych	x	x	
		Ministerstwo Klimatu i Środowiska	x	x	
		Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	x	x	
		Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii	x	x	
		Wyższy Urząd Górniczy		x	
		Urząd Regulacji Energetyki		x	
		Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska		x	
		Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej		x	
	Administracja publiczna	Samorządy	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	x	x
			Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	x	x
			Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	x	x
			Wybrane miasta (z następującej grupy: Wałbrzych, Katowice, Bielsko-Biała, Tychy, Rybnik, Gliwice, Bytom, Sosnowiec, Konin)	x	x
		Organizacje międzynarodowe	DG Regio	x	x
			DG Energy		x
Podmioty gospodarcze	Górnictwo i powiązane sektory	Grupa FAMUR		x	
		Fasing SA. Fabryki Sprzętu i Narzędzi Górniczych		x	
		Eko-Bud II Maszyny Górnicze Ireneusz Machynia		x	
	Sektor przemysłowy	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	x		
	Klastry	Śląski Klaster Czystych Technologii Węglowych	x		
	Organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu	Organizacje pozarządowe	Forum Energii (think tank)	x	x
			Konfederacja „Lewiatan”	x	
Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce			x		
Porozumienie Związków Zawodowych “Kadra”			x		
Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć			x		
WWF Polska			x		
Stowarzyszenie BoMiasto			x		
Instytucje		Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i	x		

Kategoria	Podkategoria	Nazwa	Wywiad	Warsztat
	Otoczenia Biznesu	Rozwoju Sp. z o.o.		
		Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice”	x	
		Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie	x	x
		Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej S.A.	x	
Szkoly i instytucje naukowo-badawcze	Szkoly	Wybrane szkoly branżowe kształcące w zawodzie technika górnika (jeśli potrzebne)		x
		Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla		x
	Instytucje naukowo-badawcze	Instytut Techniki Górniczej KOMAG	x	
		„Poltegor – Instytut” Instytut Górnictwa Odkrywkowego	x	
		Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	x	
		Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	x	
		Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	x	
		Instytut Ekologii i Terenów Uprzemysłowionych	x	
Spółki komunalne i spółki Skarbu Państwa	Spółki komunalne	Wybrane wodno-kanalizacyjne spółki komunalne zlokalizowane na obszarach objętych analizą (jeśli potrzebne)		x
	Spółki Skarbu Państwa	PGG S.A.	x	
		PTE TAURON - Wydobycie, Wytwarzanie, Dystrybucja	x	
		Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.	x	
		Węglokoks S.A.	x	

© 2021 PwC. Wszelkie prawa zastrzeżone. Nie do dalszej dystrybucji bez zgody PwC. „PwC” odnosi się do sieci firm członkowskich PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) lub w zależności od kontekstu, do poszczególnych firm członkowskich sieci PwC. Każda firma członkowska jest odrębną osobą prawną i nie działa jako agent PwCIL ani żadnej innej firmy członkowskiej. PwCIL nie świadczy żadnych usług klientom. PwCIL nie ponosi odpowiedzialności za działania lub zaniechania którejkolwiek ze swoich firm członkowskich ani nie może kontrolować wykonywania ich profesjonalnego osądu ani w żaden sposób ich wiązać. Żadna firma członkowska nie ponosi odpowiedzialności za działania lub zaniechania jakiegokolwiek innej firmy członkowskiej ani nie może kontrolować wykonywania profesjonalnego osądu innej firmy członkowskiej ani w żaden sposób wiązać innej firmy członkowskiej lub PwCIL.